

Bruksela, 1 października 2018 r.
(OR. en)

12536/18

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2016/0359(COD)

JUSTCIV 226
EJUSTICE 126
ECOFIN 852
COMPET 630
EMPL 441
SOC 567
CODEC 1545

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Rada
Nr popr. dok.:	12334/18 + COR 1, WK 11168/2018
Nr dok. Kom.:	14875/16
Dotyczy:	Wniosek w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej ram prawnych restrukturyzacji zapobiegawczej, drugiej szansy i środków zwiększających skuteczność postępowań restrukturyzacyjnych, upadłościowych i w zakresie umorzenia oraz zmieniającej dyrektywę 2012/30/UE – Podejście ogólne

I. WPROWADZENIE

Pismem z dnia 23 listopada 2016 r. Komisja przekazała Radzie i Parlamentowi Europejskiemu wniosek w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej ram prawnych restrukturyzacji zapobiegawczej, drugiej szansy i środków zwiększających skuteczność postępowań restrukturyzacyjnych, upadłościowych i w zakresie umorzenia oraz zmieniającej dyrektywę 2012/30/UE (zwanej dalej „proponowaną dyrektywą o upadłości”).

Podstawą prawną wniosku są art. 53 i art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a zatem podlega on zwykłej procedurze ustawodawczej.

Przedmiotowy wniosek jest jednym z kluczowych dokumentów w kontekście planu dotyczącego unii rynków kapitałowych oraz strategii jednolitego rynku. Ma on zmniejszyć najistotniejsze przeszkody dla swobodnego przepływu kapitału wynikające z różnic pod względem przepisów restrukturyzacyjnych i upadłościowych w państwach członkowskich, a także zapewnić, by rentowne przedsiębiorstwa i przedsiębiorcy w trudnej sytuacji finansowej mieli dostęp do skutecznych postępowań dotyczących restrukturyzacji zapobiegawczej i postępowań w zakresie drugiej szansy, przy jednoczesnej ochronie uzasadnionych interesów wierzycieli.

W kontekście prac Komisji nad unią bankową wniosek ma się także przyczynić do zapobiegania akumulacji kredytów zagrożonych.

Na posiedzeniu w dniach 4 i 5 czerwca 2018 r. Rada (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) uzgodniła już częściowe podejście ogólne obejmujące tytuł III (Umorzenie długów i zakaz prowadzenia działalności), tytuł IV (Środki zwiększające skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów) i tytuł V (Monitorowanie postępowań dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów), a także odnośne definicje i motywy.

Podczas intensywnej dyskusji na szczeblu technicznym i w oparciu o wyniki debat orientacyjnych w Radzie w czerwcu 2017 r. (dok. 9316/17) i grudniu 2017 r. (dok. 15201/17), prezydencja austriacka skupiła się na znalezieniu odpowiedniego kompromisu odnośnie do tytułu I (Przepisy ogólne), tytułu II (Ramy restrukturyzacji zapobiegawczej) i tytułu VI (Przepisy końcowe).

Po posiedzeniach Grupy Roboczej ds. Prawa Cywilnego (niewypłacalność) w czerwcu, lipcu i wrześniu 2018 r. prezydencja jest zdania, że możliwe jest wypracowanie podejścia ogólnego do całego zmienionego tekstu proponowanej dyrektywy wraz z motywami.

Tekst kompromisowy zamieszczony w załączniku do niniejszego dokumentu został zatwierdzony przez Coreper II na posiedzeniu w dniu 26 września 2018 r.

Komisja Prawna Parlamentu Europejskiego głosowała nad sprawozdaniem dotyczącym tego dossier w lipcu 2018 r. Sprawozdanie to zostało zatwierdzone na posiedzeniu plenarnym Parlamentu Europejskiego we wrześniu 2018 r., co oznacza, że negocjacje międzyinstytucjonalne mogą rozpocząć się, jak tylko Rada przyjmie swoje stanowisko.

II. SZCZEGÓŁOWE ELEMENTY KOMPROMISU

a. Dostęp do ram restrukturyzacji zapobiegawczej

Państwa członkowskie na ogół od początku negocjacji były zgodne, jeśli chodzi o zasadę, iż gdy zachodzi prawdopodobieństwo niewypłacalności dłużnika, powinien mieć on dostęp do ram restrukturyzacji zapobiegawczej, by umożliwić mu zapobieżenie upadłości i zapewnienie rentowności. Jednak kilka państw członkowskich wyraziło obawy, że zezwolenie dłużnikom, którzy nie mają szans na odzyskanie rentowności, na to, by korzystali z tych ram, spowoduje niepotrzebne opóźnienia w zakresie wszczynania postępowań upadłościowych i powstanie ryzyka obniżenia wartości masy sanacyjnej lub upadłościowej. Tekst kompromisowy umożliwia więc tym państwom członkowskim wprowadzenie testu rentowności, po spełnieniu pewnych warunków. Test ten ma jednak charakter dobrowolny, tak by inne państwa członkowskie opowiadające się za łatwiejszym dostępem do tego postępowania, mogły go zapewnić.

Niektóre państwa członkowskie chciały również, by ramy te były dostępne na wniosek wierzycieli. W związku z tym tekst kompromisowy daje im taką możliwość, ale na zasadzie dobrowolności.

b. Obowiązkowe powołanie zarządcy upadłościowego

Państwa członkowskie zgadzają się, że postępowanie dotyczące restrukturyzacji zapobiegawczej powinno być postępowaniem opartym na zasadzie dłużnika sprawującego zarząd własny, co oznacza, że dłużnik powinien zachować przynajmniej częściową kontrolę nad majątkiem i bieżącym prowadzeniem działalności. Zgodnie z tą zasadą wniosek Komisji przewidywał, że powołanie zarządcy restrukturyzacyjnego nie powinno być obowiązkowe we wszystkich przypadkach. Niektóre państwa członkowskie wyraziły zaniepokojenie, że wniosek Komisji ogranicza elastyczność prawa krajowego. Państwa te uznały, że obecność takiego zarządcy może zwiększyć skuteczność tego postępowania i zapewnić uwzględnienie interesów wszystkich stron. Komisja uznała jednak, że obowiązkowe powoływanie zarządcy we wszystkich przypadkach czyni postępowanie bardziej kosztownym i uciążliwym, a w związku z tym ogranicza dłużnikom łatwy dostęp do tego postępowania.

Dlatego w tekście kompromisowym ustanawia się ogólną zasadę, że decyzję o powołaniu takiego zarządcy podejmuje się indywidualnie dla każdego przypadku, z wyjątkiem pewnych okoliczności, w których prawo krajowe może nakazywać obowiązkowe powołanie takiego zarządcy. Motywy zawierają wykaz przykładów takich przypadków, w których prawo krajowe może wymagać obowiązkowego powołania zarządcy.

c. Wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku

Stanowiska państw członkowskich odnośnie do okresu wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku były rozbieżne. Niektóre państwa członkowskie preferowały wprowadzenie wstrzymania czynności egzekucyjnych na krótki okres z myślą o interesach wierzycieli, natomiast inne państwa członkowskie opowiadały się za dłuższym lub bezterminowym wstrzymaniem czynności egzekucyjnych, by dać dłużnikom wystarczająco dużo czasu na opracowanie planu restrukturyzacji, zwłaszcza w bardziej skomplikowanych przypadkach. Kompromisowa propozycja przewiduje maksymalny okres wstrzymania czynności egzekucyjnych na 4 miesiące, który może zostać przedłużony przez organ sądowy lub administracyjny do 12 miesięcy. W przypadkach, w których prawo krajowe wymaga od dłużnika przedłożenia – w terminie 8 miesięcy – planu do potwierdzenia przez organ sądowy lub administracyjny, okres wstrzymania czynności egzekucyjnych może być przedłużony do momentu podjęcia przez sąd decyzji w sprawie planu restrukturyzacji. Biorąc pod uwagę fakt, że są to maksymalne terminy, państwa członkowskie są oczywiście uprawnione do ustanowienia krótszych okresów wstrzymania czynności egzekucyjnych.

Podobne różnice zdań zarysowały się odnośnie do oceny interesów dłużników lub wierzycieli w powiązaniu z możliwością uchylenia przez sąd wstrzymania czynności egzekucyjnych. Podczas gdy jedne państwa członkowskie obawiały się, że taka możliwość ograniczy dłużnikom pole do działań, z uwagi na zawsze istniejące zagrożenie uchylenia takiego wstrzymania, inne państwa członkowskie uznały taką możliwość za niezbędną do zabezpieczenia interesów wierzycieli. Dlatego też kompromisowa wersja tekstu uwzględnia możliwość uchylenia wstrzymania czynności egzekucyjnych, gdy nie spełnia już ono swoich celów, lub, o ile tak przewidziano w prawie krajowym, gdy wstrzymanie to powoduje niesprawiedliwe pokrzywdzenie wierzycieli, ale państwom członkowskim zezwala się na wprowadzenie minimalnego okresu, podczas którego wstrzymanie czynności egzekucyjnych nie może zostać uchylone. Państwa członkowskie mogą również ograniczyć możliwość wnioskowania o uchylenie wstrzymania do przypadków, gdy wierzyciele nie mieli możliwości się wypowiedzieć (np. gdy wstrzymanie czynności egzekucyjnych następuje automatycznie).

d. Tworzenie grup

Wniosek Komisji wprowadził wymóg umieszczenia wierzycieli w różnych grupach do celów głosowania w oparciu o kryterium wspólnoty interesów. Jednak niektóre państwa członkowskie nie były zaznajomione z tym systemem i uznały, że może to być uciążliwe, kosztowne, a w wielu przypadkach – zbędne. Ma to szczególnie miejsce w przypadku, gdy dłużnik jest mikroprzedsiębiorstwem lub małym lub średnim przedsiębiorstwem z uwagi na ich prostą strukturę kapitałową oraz ograniczoną liczbę wierzycieli. Tekst kompromisowy przewiduje więc dla państw członkowskich możliwość zezwolenia mikroprzedsiębiorstwom lub małym lub średnim przedsiębiorstwom na podjęcie decyzji o nietraktowaniu zainteresowanych stron w odrębnych grupach.

e. Zatwierdzenie planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli

Mechanizm zatwierdzenia planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli był dla wielu państw członkowskich nieznanym rozwiązaniem i wzbudził pewne obawy. Zwłaszcza dwa aspekty okazały się problematyczne dla znacznej liczby państw członkowskich:

- wniosek nakładał na państwa członkowskie wymóg dokonania wyceny dłużnika w celu określenia, które grupy wierzycieli nie otrzymałyby żadnych płatności, a co za tym idzie nie mogłyby uczestniczyć w głosowaniu nad zatwierdzeniem planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli;
- wniosek wprowadzał zasadę bezwzględnego pierwszeństwa, zgodnie z którą grupa wierzycieli wyrażająca sprzeciw musi zostać w pełni zaspokojona, jeżeli mniej uprzywilejowana grupa może otrzymać jakiegokolwiek środki z podziału lub zachować jakiegokolwiek udziały na podstawie planu restrukturyzacji.

Niektóre państwa członkowskie uznały, że wymogi te sprawią, że to postępowanie będzie bardziej uciążliwe i kosztowne, oraz ograniczą, a nawet uniemożliwią restrukturyzację zapobiegawczą. Komisja Europejska podkreśliła, że wycena będzie konieczna jedynie wtedy, gdy wierzyciel zaskarży do sądu zastosowanie mechanizmu zatwierdzenia planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli.

Tekst kompromisowy stara się rozwiązać pierwszy problem poprzez wprowadzenie alternatywnego rozwiązania, którego zastosowanie umożliwia państwom członkowskim ominięcie wymogu, by plan mogły przegłosować jedynie te grupy wierzycieli, które otrzymują dzięki niemu płatności: mianowicie musi go poprzeć większość głosujących grup wierzycieli, z których co najmniej jedna to grupa wierzycieli zabezpieczonych lub grupa uprzywilejowana w stosunku do grupy zwykłych wierzycieli niezabezpieczonych.

Drugi problem rozwiązano w tekście kompromisowym poprzez zaoferowanie państwom członkowskim alternatywnego rozwiązania polegającego na wprowadzeniu innego punktu odniesienia – zasady względnego pierwszeństwa, by chronić grupy wierzycieli wyrażających sprzeciw, gdy stosowany jest mechanizm zatwierdzenia planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli. Rozwiązanie to nakłada wymóg, by takie wyrażające sprzeciw grupy wierzycieli dysponujące prawem głosu były traktowane w sposób co najmniej tak samo korzystny jak jakakolwiek inna grupa o takim samym stopniu uprzywilejowania, gdyby na mocy prawa krajowego zastosowano normalną kolejność zaspokajania w postępowaniu likwidacyjnym, i bardziej korzystnie, niż jakakolwiek inna grupa o niższym stopniu uprzywilejowania. Rozwiązanie to daje państwom członkowskim większą elastyczność we wdrażaniu tego przepisu.

Choć nie wszystkie państwa członkowskie uznały te rozwiązania za wystarczająco elastyczne, znacząca większość zgodziła się na proponowane podejście.

III. PODSUMOWANIE

Elementy niniejszego tekstu kompromisowego należy postrzegać jako pakiet, który ma na celu ustanowienie wyważonego systemu uwzględniającego jednocześnie interesy dłużnika, wierzycieli i innych zainteresowanych stron. Choć tekst ten harmonizuje niektóre bardzo ważne zasady, pozostawia państwom członkowskim dostateczną swobodę w zakresie wyboru podejścia do ich wdrażania.

Mając na uwadze, jak ważne jest zachowanie wspomnianej powyżej równowagi, Rada (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) proszona jest, by na posiedzeniu w dniach 11 i 12 października 2018 r.:

- a) potwierdziła podejście ogólne w sprawie tekstu kompromisowego przedstawionego w załączniku do niniejszego dokumentu;
- b) zgodziła się na to, by tekst ten był podstawą negocjacji z Parlamentem Europejskim.

2016/0359 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, w sprawie umorzenia długów i zakazu prowadzenia działalności i w sprawie środków zwiększających skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów oraz zmieniająca dyrektywę (UE) 2017/1132

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 53 i 114, uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej, po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym, uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹, uwzględniając opinię Komitetu Regionów², stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, a także mając na uwadze, co następuje:

¹ Dz.U. C z, s.

² Dz.U. C z, s.

- (1) Celem niniejszej dyrektywy jest wyeliminowanie przeszkód, które utrudniają korzystanie z podstawowych swobód, takich jak swoboda przepływu kapitału i swoboda przedsiębiorczości, oraz wynikają z różnic między krajowymi przepisami i postępowaniami dotyczącymi restrukturyzacji zapobiegawczej, upadłości, **umorzenia długów i zakazu prowadzenia działalności**. Niniejsza dyrektywa ma usunąć te przeszkody przez zapewnienie rentownym przedsiębiorstwom w trudnej sytuacji finansowej dostępu do skutecznych krajowych ram dotyczących restrukturyzacji zapobiegawczej, które umożliwią im kontynuowanie działalności; zapewnienie uczciwym **niewypłacalnym lub** nadmiernie zadłużonym przedsiębiorcom możliwości skorzystania z drugiej szansy po całkowitym umorzeniu długów po upływie rozsądnego terminu; oraz poprawę skuteczności postępowań restrukturyzacyjnych, upadłościowych i w zakresie umorzenia długów, a szczególnie skrócenie ich trwania.
- (2) Restrukturyzacja powinna umożliwiać **dłużnikom** w trudnej sytuacji finansowej kontynuowanie działalności w pełnym zakresie lub częściowo poprzez zmianę składu, stanu lub struktury aktywów i pasywów lub ich struktury kapitałowej, w tym poprzez sprzedaż aktywów lub części przedsiębiorstwa, **a także poprzez zmiany operacyjne**. **O ile przepisy prawa krajowego nie stanowią inaczej, zmiany operacyjne, takie jak rozwiązanie lub zmiana umów, sprzedaż lub inne zbycie składników majątku, powinny spełniać ogólne wymogi przewidziane w prawie krajowym w odniesieniu do takich środków, w szczególności w przepisach prawa cywilnego i prawa pracy. Wszelkie zamiany długu na udziały w kapitale własnym również powinny być zgodne z zabezpieczeniami przewidzianymi w prawie krajowym.** Ramy restrukturyzacji zapobiegawczej powinny przede wszystkim umożliwiać **dłużnikom** restrukturyzację na wczesnym etapie i uniknięcie upadłości. Ramy te powinny maksymalizować całkowitą wartość dla wierzycieli, właścicieli oraz dla całej gospodarki i zapobiegać niepotrzebnej utracie miejsc pracy, wiedzy i umiejętności. Powinny także zapobiegać narastaniu kredytów zagrożonych. W procesie restrukturyzacji prawa wszystkich zainteresowanych stron powinny być chronione w **sposób zrównoważony**. Jednocześnie nierentowne przedsiębiorstwa bez szans na przetrwanie należy jak najszybciej likwidować. **W przypadku gdy dłużnik w trudnej sytuacji finansowej nie jest rentowny ekonomicznie lub gdy nie ma możliwości szybkiego przywrócenia mu rentowności ekonomicznej, wysiłki restrukturyzacyjne mogłyby spowodować przyspieszenie i nagromadzenie strat ze szkodą dla wierzycieli, pracowników i innych zainteresowanych podmiotów, a także dla całej gospodarki.**

- (3) Istnieją różnice między państwami członkowskimi, jeżeli chodzi o wybór postępowań, z których mogą skorzystać dłużnicy znajdujący się w trudnej sytuacji finansowej w celu przeprowadzenia restrukturyzacji prowadzonego przedsiębiorstwa. Niektóre państwa członkowskie oferują ograniczony wybór takich procedur, co oznacza, że restrukturyzacja jest możliwa jedynie na stosunkowo późnym etapie, w kontekście postępowań upadłościowych. W innych państwach członkowskich restrukturyzacja jest możliwa na wcześniejszym etapie, ale dostępne procedury mogłyby być bardziej skuteczne lub są bardzo sformalizowane, np. ograniczone jest korzystanie z postępowań pozasądowych. Analogicznie, przepisy krajowe umożliwiające przedsiębiorcom skorzystanie z tzw. drugiej szansy, w szczególności przez zapewnienie im umorzenia długów zaciągniętych w czasie prowadzenia działalności gospodarczej, różnią się między państwami członkowskimi pod względem długości okresu umorzenia oraz warunków jego uzyskania.
- (4) W wielu państwach członkowskich mijają ponad trzy lata, zanim uczciwi przedsiębiorcy, którzy zbankrutowali, mogą uzyskać umorzenie swoich długów i podjąć nową działalność. Nieskuteczne ramy dotyczące **umorzenia długów i zakazu prowadzenia działalności** sprawiają, że przedsiębiorcy są zmuszeni przenosić się do innych jurysdykcji, aby skorzystać z możliwości rozpoczęcia nowej działalności w rozsądnym terminie, co pociąga za sobą znaczące dodatkowe koszty zarówno dla wierzycieli, jak i dla samych dłużników. Długie okresy zakazu prowadzenia działalności, które często towarzyszą postępowaniu prowadzającemu do umorzenia długów stanowią przeszkody ograniczające swobodę podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w ramach samozatrudnienia.
- (5) Zbyt długie postępowania restrukturyzacyjne, upadłościowe oraz w zakresie umarzania długów w kilku państwach członkowskich są ważnym czynnikiem przyczyniającym się do niskich stóp odzysku i zniechęającym inwestorów do prowadzenia działalności gospodarczej w jurysdykcjach, w których postępowania te mogą być zbyt długotrwałe.
- (6) Wszystkie te różnice przekładają się na dodatkowe koszty, na jakie narażeni są inwestorzy, kiedy oceniają ryzyko popadnięcia przez dłużników w trudną sytuację finansową w co najmniej jednym państwie członkowskim, oraz koszty związane z restrukturyzacją przedsiębiorstw, których zakłady, wierzyciele lub aktywa znajdują się w innych państwach członkowskich, czego bardzo ewidentnym przykładem jest restrukturyzacja międzynarodowych grup spółek. Wielu inwestorów wskazuje niepewność dotyczącą prawa upadłościowego lub ryzyko długotrwałego lub skomplikowanego postępowania upadłościowego w innym kraju jako główny powód decyzji o nieinwestowaniu lub nienawiązaniu relacji biznesowych z kontrahentami poza własnym krajem.

- (7) Różnice te prowadzą do niejednakowych warunków dostępu do kredytu oraz zróżnicowanych stóp odzysku w państwach członkowskich. Wysoki stopień harmonizacji w dziedzinie restrukturyzacji, upadłości oraz **umorzenia długów i zakazu prowadzenia działalności** jest zatem niezbędny do dobrego funkcjonowania jednolitego rynku w ujęciu ogólnym, a w szczególności do funkcjonowania unii rynków kapitałowych.
- (8) Należy także wyeliminować dodatkowe koszty oceny ryzyka i transgranicznej egzekucji ponoszone przez wierzycieli nadmiernie zadłużonych przedsiębiorców, którzy przenoszą się do innego państwa członkowskiego, aby mieć możliwość uzyskania **umorzenia długów** w znacznie krótszym czasie. Należy także zmniejszyć dodatkowe koszty dla przedsiębiorców wynikające z potrzeby przeniesienia się do innego państwa członkowskiego w celu skorzystania z **umorzenia długów**. Ponadto przeszkody wynikające z długiego okresu obowiązywania zakazów działalności związanych z nadmiernym zadłużeniem hamują przedsiębiorczość.
- (9) Przeszkody utrudniające korzystanie z podstawowych swobód nie ograniczają się do sytuacji o charakterze czysto transgranicznym. Jednolity rynek z coraz silniejszą siecią powiązań – ze swobodnym przepływem towarów, usług, kapitału i pracowników – i o coraz bardziej cyfrowym charakterze oznacza, że niewiele przedsiębiorstw zachowuje czysto narodowy charakter, jeśli wziąć pod uwagę takie czynniki, jak baza klientów, łańcuch dostaw, zakres działalności, baza inwestorów i baza kapitałowa. Nawet upadłość o charakterze czysto krajowym może wywrzeć wpływ na funkcjonowanie jednolitego rynku przez tzw. efekt domina, kiedy upadłość jednego **dłużnika** może spowodować upadłość kolejnych przedsiębiorstw w łańcuchu dostaw.

- (10) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848³ dotyczy kwestii jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń, prawa właściwego oraz współpracy w zakresie transgranicznego postępowania upadłościowego, a także wzajemnego połączenia rejestrów upadłości. Swoim zakresem obejmuje ono postępowania zapobiegawcze, które pomagają ratować rentownych dłużników, i postępowania umożliwiające przedsiębiorcom skorzystanie z drugiej szansy. Rozporządzenie (UE) 2015/848 nie odnosi się jednak do różnic w przepisach krajowych regulujących te postępowania. Ponadto instrument ograniczający się wyłącznie do transgranicznych postępowań upadłościowych nie usunąłby wszystkich przeszkód utrudniających swobodny przepływ; co więcej, inwestorzy nie są w stanie określić z góry, czy ewentualne przyszłe trudności finansowe ich dłużników będą miały wymiar transgraniczny, czy krajowy. Konieczne jest zatem wykroczenie poza kwestie współpracy sądowej i ustanowienie minimalnych standardów w zakresie prawa materialnego **odnośnie do postępowań dotyczących restrukturyzacji zapobiegawczej, a także postępowań prowadzących do umorzenia długów przedsiębiorców.**
- (10a) **Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć wpływu na zakres stosowania rozporządzenia (UE) 2015/848. Ma ona na celu pełną zgodność i komplementarność z rozporządzeniem (UE) 2015/848, zobowiązując państwa członkowskie do ustanowienia postępowań dotyczących restrukturyzacji zapobiegawczej zgodnych z określonymi minimalnymi zasadami skuteczności. Dyrektywa nie zmienia podejścia przyjętego w rozporządzeniu (UE) 2015/848, by zezwalać państwom członkowskim na utrzymanie lub wprowadzanie procedur, które nie spełniają warunku jawności w zakresie uznawania i powiadomienia zgodnie z załącznikiem A do rozporządzenia (UE) 2015/848. Choć dyrektywa nie wymaga, by postępowania objęte jej zakresem spełniały wszystkie warunki powiadomienia zgodnie z załącznikiem A do rozporządzenia (UE) 2015/848, ma ona na celu ułatwienie transgranicznego uznawania i egzekwowania postępowań wchodzących w zakres jej stosowania.**

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 19).

- (11) Konieczne jest obniżenie kosztów restrukturyzacji zarówno dla dłużników, jak i wierzycieli. Należy w związku z tym zmniejszyć różnice, które utrudniają wczesną restrukturyzację rentownych **dłużników** znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i możliwość **umorzenia długów** uczciwym przedsiębiorcom. Działanie to powinno zwiększyć przejrzystość, pewność prawa i przewidywalność w Unii. Powinno ono także przynieść maksymalne korzyści wszystkim typom wierzycieli i inwestorów oraz zachęcić do inwestycji transgranicznych. Większa spójność powinna również ułatwić restrukturyzację grup przedsiębiorstw, niezależnie od tego, gdzie na terytorium Unii znajdują się siedziby członków grupy.
- (12) Likwidacja barier utrudniających skuteczną restrukturyzację rentownych **dłużników** znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej przyczynia się do zminimalizowania utraty miejsc pracy, strat dla wierzycieli będących ogniwami łańcucha dostaw, a także chroni wiedzę fachową i umiejętności, co przynosi korzyści szerszej pojętej gospodarce. Ułatwienie **umorzenia długów** przedsiębiorcom zapobiega wykluczeniu ich z rynku pracy i umożliwia im podjęcie na nowo działalności gospodarczej w oparciu o zdobyte wcześniej doświadczenia. Ponadto skrócenie postępowania restrukturyzacyjnego zaowocowałoby wyższymi stopami odzysku dla wierzycieli, ponieważ w miarę upływu czasu **dłużnik** zwykle traci tylko na wartości. Skuteczne ramy upadłościowe umożliwiałyby również lepszą ocenę ryzyk związanych z podejmowaniem decyzji o udzielaniu i zaciąganiu kredytów i pożyczek oraz ułatwiałyby **niewypłacalnym lub nadmiernie zadłużonym dłużnikom** restrukturyzację, minimalizując ekonomiczne i społeczne koszty związane z procesem zmniejszania zadłużenia tych przedsiębiorstw. **Niniejsza dyrektywa zapewnia państwom członkowskim elastyczność co do stosowania tych wspólnych zasad, przy jednoczesnym poszanowaniu krajowych systemów prawnych. Państwa członkowskie mogą utrzymać w swoich krajowych systemach prawnych inne ramy restrukturyzacji zapobiegawczej lub je do tych systemów wprowadzić.**

- (13) Korzyści z bardziej spójnego podejścia na poziomie Unii powinny odnieść zwłaszcza **mikroprzedsiębiorstwa** oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, ponieważ nie posiadają one zasobów niezbędnych do pokrycia znacznych kosztów restrukturyzacji i skorzystania z efektywniejszych postępowań restrukturyzacyjnych w niektórych państwach członkowskich. **Przy definiowaniu mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw państwa członkowskie mogą należycie uwzględnić dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniającą dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylającą dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG, lub zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw.**
- Mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa, zwłaszcza gdy znajdują się w trudnej sytuacji finansowej, często nie dysponują zasobami na profesjonalne doradztwo, w związku z czym należy wprowadzić narzędzia wczesnego ostrzegania, które będą uprzedzać dłużników o konieczności pilnego podjęcia działań. Państwa członkowskie mogłyby opracować takie narzędzia w swoim zakresie albo pozostawić to zadanie sektorowi prywatnemu, pod warunkiem że cel zostanie osiągnięty. Aby pomóc takim dłużnikom w przeprowadzeniu niskokosztowej restrukturyzacji, należy także opracować na szczeblu krajowym i udostępnić online kompleksowe listy kontrolne dla planów restrukturyzacji dostosowane do potrzeb mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw. (...)**

- (14) Z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy należy wyłączyć dłużników będących zakładami ubezpieczeń lub zakładami reasekuracji w rozumieniu art. 13 pkt 1 i 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE⁴, instytucjami kredytowymi w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013⁵, firmami inwestycyjnymi lub przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 2 i 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, kontrahentami centralnymi w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012⁶, centralnymi depozytami papierów wartościowych w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014⁷, i innymi instytucjami lub podmiotami finansowymi wymienionymi w art. 1 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE⁸. Podmioty te podlegają szczególnym regulacjom, a krajowe organy nadzoru i **organy ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji** dysponują wobec nich szerokimi uprawnieniami interwencyjnymi. **Stosowne mogłoby być również wyłączenie innych podmiotów finansowych świadczących usługi finansowe podlegające specjalnym uzgodnieniom, na mocy których krajowe organy nadzoru lub organy ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji dysponują szerokimi uprawnieniami interwencyjnymi porównywalnymi do uprawnień określonych powyżej. Z podobnych powodów z zakresu niniejszej dyrektywy należy również wyłączyć organy publiczne podlegające prawu krajowemu. Państwa członkowskie mogłyby również ograniczyć dostęp do ram restrukturyzacji zapobiegawczej do osób prawnych. Państwa członkowskie posiadające odmienne systemy prawne, w których ten sam rodzaj podmiotu ma inny status prawny, mogłyby stosować jednolity zestaw zasad do wszystkich podmiotów tego rodzaju.**

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyplącalność II) (Dz.U. L 335 z 17.12.2009, s. 1).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (Dz.U. L 201 z 27.7.2012, s. 1).

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych, zmieniające dyrektywy 98/26/WE i 2014/65/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 236/2012 (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 1).

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/UE oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 190).

- (15) Problem nadmiernego zadłużenia konsumentów ma duże znaczenie ekonomiczne i społeczne i jest ściśle powiązany ze zmniejszaniem nawisu długu. Często nie jest możliwe dokonanie wyraźnego rozróżnienia pomiędzy długami konsumpcyjnymi przedsiębiorcy a jego zobowiązaniami związanymi z prowadzeniem działalności. System drugiej szansy dla przedsiębiorców nie będzie działał skutecznie, jeżeli przedsiębiorca będzie musiał przechodzić odrębne postępowania (różniące się warunkami dostępu i długością okresu umorzenia), aby uwolnić się od długów osobistych związanych z prowadzeniem działalności i pozostałych długów osobistych. Państwa członkowskie **mają też** w związku z tym możliwość stosowania przepisów dotyczących umorzenia długów także w stosunku do konsumentów, pomimo tego, że niniejsza dyrektywa nie zawiera wiążących przepisów dotyczących nadmiernego zadłużenia konsumentów.
- (16) Im szybciej dłużnicy będą w stanie wykrywać trudności finansowe i odpowiednio reagować na nie, tym większe będą ich szanse na uniknięcie upadłości albo – w przypadku przedsiębiorstw, które nieodwracalnie utraciły rentowność – tym łatwiej i sprawniej przebiegnie ich likwidacja. W związku z tym, aby zachęcić do wczesnego podjęcia działań tych dłużników, którzy dopiero zaczynają doświadczać trudności finansowych, należy zapewnić im jasne, **aktualne, zwięzłe i przystępne** informacje na temat dostępnych postępowań dotyczących restrukturyzacji zapobiegawczej i wprowadzić **co najmniej jedno** narzędzie wczesnego ostrzegania. Ewentualne mechanizmy wczesnego ostrzegania **mogłyby** obejmować **mechanizmy alarmowe w przypadkach, gdy dłużnik nie dokonał określonych rodzajów płatności, lub usługi doradcze świadczone przez organizacje publiczne lub prywatne (...)**. Oprócz tego można by wprowadzić na mocy prawa krajowego zachęty (...) dla osób trzecich mających dostęp do stosownych informacji, takich jak księgowi, organy podatkowe lub organy ds. zabezpieczenia społecznego, aby osoby te sygnalizowały **dłużnikowi** niekorzystne zmiany. **Państwa członkowskie mogłyby dostosowywać narzędzia wczesnego ostrzegania w zależności od wielkości przedsiębiorstwa i mogłyby ustanowić szczegółowe przepisy dotyczące wczesnego ostrzegania dla dużych przedsiębiorstw i grup, z uwzględnieniem ich specyfiki. Niniejsza dyrektywa nie obarcza państw członkowskich odpowiedzialnością za ewentualne szkody poniesione w związku z mechanizmami restrukturyzacji uruchamianymi przez takie narzędzia wczesnego ostrzegania.**

- (17) Dłużnicy, w tym podmioty prawne oraz – o ile tak przewidziano w prawie krajowym – osoby fizyczne i grupy przedsiębiorstw, powinni mieć dostęp do ram restrukturyzacji, które umożliwiałyby im uporanie się z trudnościami finansowymi na wczesnym etapie, kiedy wydaje się, że można jeszcze zapobiec upadłości oraz zapewnić kontynuację działalności. Ramy restrukturyzacji powinny być dostępne, zanim dłużnik stanie się niewypłacalny w rozumieniu prawa krajowego, tzn. zanim spełni **ustanowione w prawie krajowym** warunki otwarcia zbiorowego postępowania upadłościowego, które zwykle wiąże się z całkowitym pozbawieniem dłużnika zarządu majątkiem i powołaniem likwidatora. Aby (...) zapobiec nadużywaniu tego postępowania, trudności finansowe dłużnika powinny mieć taki charakter, aby zachodziło prawdopodobieństwo jego niewypłacalności, a plan restrukturyzacji powinien być w stanie jej zapobiec oraz zapewnić rentowność przedsiębiorstwa. **Państwa członkowskie mogłyby określić, czy wierzytelności, które stają się wymagalne lub które powstają po złożeniu wniosku o wszczęcie tego postępowania bądź po jego wszczęciu, są objęte zakresem środków restrukturyzacji zapobiegawczej, czy też podlegają wstrzymaniu czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku. Państwa członkowskie mają swobodę decydowania o tym, czy wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku obejmuje odsetki od wierzytelności.**
- (17a) Państwa członkowskie mogą wprowadzić test rentowności jako jeden z warunków uzyskania dostępu do postępowania restrukturyzacyjnego przewidzianego w niniejszej dyrektywie. Taki test należy przeprowadzić bez szkody dla majątku dłużnika, co mogłoby między innymi oznaczać zastosowanie tymczasowego wstrzymania czynności egzekucyjnych lub przeprowadzenie oceny bez zbędnej zwłoki. Jednak brak szkody nie wyklucza możliwości wymagania od dłużników, by udowodnili swoją rentowność na własny koszt.
- (17b) Państwa członkowskie mogłyby rozszerzyć zakres stosowania ram restrukturyzacji zapobiegawczej przewidzianych w niniejszej dyrektywie tak, by uwzględnić sytuacje, w których dłużnik ma trudności inne niż finansowe, pod warunkiem że takie trudności powodują realne i poważne zagrożenie dla jego obecnej lub przyszłej zdolności do spłaty jego długów w terminie ich wymagalności. Ramy czasowe, w których należy oceniać takie zagrożenie, mogą obejmować kilka miesięcy, a nawet więcej, by uwzględnić sytuacje, w których dłużnik ma trudności inne niż finansowe stanowiące zagrożenie dla kontynuacji działalności jego przedsiębiorstwa, a w średniej perspektywie – dla jego płynności. Może tak być na przykład, gdy dłużnik utracił niezwykle ważne dla jego przedsiębiorstwa zlecenie.

(18) Aby promować skuteczność, zmniejszyć opóźnienia i ograniczyć koszty, krajowe ramy restrukturyzacji zapobiegawczej powinny obejmować elastyczne procedury. **W przypadku gdy przepisy niniejszej dyrektywy są wykonywane w toku różnych procedur w obrębie pewnych ram restrukturyzacyjnych, dłużnik powinien mieć dostęp do wszystkich praw i zabezpieczeń przewidzianych w niniejszej dyrektywie do celów restrukturyzacji zapobiegawczej. Z wyjątkiem przypadków, gdy niniejsza dyrektywa wymaga obowiązkowego udziału organów sądowych lub administracyjnych, państwa członkowskie mogłyby ograniczyć zaangażowanie tych organów (...) do przypadków, gdy jest ono konieczne i proporcjonalne, z uwzględnieniem, między innymi, celu w postaci zabezpieczenia praw i interesów dłużników oraz zainteresowanych stron, a także celu polegającego na zmniejszeniu opóźnień i ograniczeniu kosztów procedur. W przypadkach gdy prawo krajowe zezwala wierzycielom na wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego, państwa członkowskie mogłyby wprowadzić wymóg uzyskania zgody dłużnika jako warunku koniecznego wszczęcia takiego postępowania.**

(18a) By unikać niepotrzebnych kosztów, odzwierciedlić wczesny charakter postępowania i zachęcić dłużników, by ubiegali się o restrukturyzację zapobiegawczą na wczesnym etapie trudności finansowych, powinni oni co do zasady zachowywać kontrolę nad swoim majątkiem i w zakresie bieżącego prowadzenia działalności. Powołanie zarządcy restrukturyzacyjnego, **czy to w celu wsparcia negocjacji** dotyczących planu restrukturyzacji **czy (...) w celu nadzorowania** działań dłużnika, nie powinno być obowiązkowe w każdym przypadku – decyzja ta powinna być podejmowana indywidualnie w oparciu o okoliczności danej sprawy lub szczególne potrzeby dłużnika. (...) Jednak (...) **państwa członkowskie mogłyby postanowić, że powołanie zarządcy restrukturyzacyjnego jest zawsze konieczne w określonych okolicznościach, (...) na przykład: gdy dłużnik korzysta (...) z całkowitego wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku; gdy (...) plan restrukturyzacji musi zostać zatwierdzony – wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli – przez organ sądowy lub administracyjny lub gdy plan restrukturyzacji zawiera środki wpływające na prawa pracowników; gdy dłużnik lub zarząd dłużnika działali w ramach działalności gospodarczej w sposób nieuczciwy, przestępczy lub szkodliwy; lub gdy powołanie zarządcy jest dokonywane wyłącznie po to, by pomógł on w opracowywaniu lub negocjowaniu planu restrukturyzacji.**

- (19) Dłużnik powinien móc **skorzystać z tymczasowego wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku, przyznanego przez organ sądowy lub administracyjny lub z mocy prawa (...), mającego na celu wsparcie negocjacji dotyczących planu restrukturyzacji poprzez umożliwienie dłużnikowi – w trakcie trwania negocjacji – kontynuowania działalności lub zachowania wartości masy sanacyjnej lub upadłościowej dłużnika. O ile tak przewidziano w prawie krajowym, wstrzymanie czynności egzekucyjnych mogłoby być również stosowane wobec dostawców zabezpieczenia będących stroną trzecią, w tym również gwarantów i udzielających zabezpieczenie. Państwa członkowskie mogą jednak postanowić, że organy sądowe lub administracyjne mogą odmówić wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku, jeżeli takie wstrzymanie nie jest konieczne lub jeżeli nie służyłoby celowi wspierania negocjacji. Czynniki, który mogą stanowić przyczynę odmowy przedmiotowego wstrzymania, to na przykład brak poparcia wymaganej większości wierzycieli lub, o ile tak przewidziano w prawie krajowym, faktyczna niezdolność dłużnika do spłacania długów w terminie ich wymagalności. W celu ułatwienia i przyspieszenia toku postępowań państwa członkowskie powinny mieć możliwość przyjęcia domniemania wzruszalnego co do obecności powodów do odmowy, na przykład w przypadku gdy dłużnik zachowuje się w sposób typowy dla dłużnika niezdolnego do spłacania długów w terminie ich wymagalności, a przejawem takiego zachowania mogą być poważne zaległości w regulowaniu płatności należnych pracownikom, urzędem podatkowym lub urzędem ds. zabezpieczenia społecznego, lub w przypadku gdy przedsiębiorca lub aktualny zarząd przedsiębiorstwa popełnili przestępstwo finansowe, co daje podstawy do przypuszczeń, że większość wierzycieli nie wyrazi zgody na rozpoczęcie negocjacji.**
- (19a) Wstrzymanie postępowania egzekucyjnego może być całkowite, tzn. dotyczyć wszystkich wierzycieli, lub może odnosić się tylko do wybranych wierzycieli lub kategorii wierzycieli. Państwa członkowskie mogłyby wyłączyć określone roszczenia lub kategorie roszczeń z zakresu wstrzymania czynności egzekucyjnych w ściśle określonych okolicznościach, na przykład w przypadku roszczeń zabezpieczonych aktywami, których usunięcie nie zagroziłoby restrukturyzacji przedsiębiorstwa, lub roszczeń wierzycieli, którzy w przypadku wstrzymania czynności egzekucyjnych zostaliby niesprawiedliwie pokrzywdzeni, na przykład ponieśli stratę bez otrzymania odszkodowania lub ich zabezpieczenie straciłoby na wartości.

(19b) W celu zapewnienia uczciwej równowagi pomiędzy prawami dłużnika a prawami wierzycieli wstrzymanie czynności egzekucyjnych powinno **być stosowane** przez okres **maksymalnie** czterech miesięcy. Skomplikowane postępowania restrukturyzacyjne mogą jednak wymagać więcej czasu. Państwa członkowskie **mogłyby** zdecydować, że (...) przedłużenie **pierwotnego okresu wstrzymania czynności egzekucyjnych może** być przyznawane przez organ sądowy lub administracyjny w **ściśle określonych okolicznościach, na przykład w odniesieniu do takich kwestii jak postępy w negocjacjach dotyczących planu restrukturyzacji, złożoność sprawy, wielkość przedsiębiorstwa dłużnika lub obecność dowodów na to, że plan zostanie prawdopodobnie przyjęty.** (...) W przypadku gdy organ sądowy lub administracyjny nie wyda decyzji w sprawie przedłużenia okresu wstrzymania czynności egzekucyjnych przed jego upływem, wstrzymanie czynności powinno przestać obowiązywać w dniu wygaśnięcia tego okresu. W interesie pewności prawa łączny okres wstrzymania czynności egzekucyjnych należy ograniczyć do dwunastu miesięcy. **Na zasadzie odstępstwa od tego okresu dwunastu miesięcy, w przypadku gdy państwa członkowskie wymagają, by plany restrukturyzacji były w terminie ośmiu miesięcy przedkładane do zatwierdzenia przez organ sądowy lub administracyjny, państwa członkowskie mogłyby postanowić o przedłużeniu okresu wstrzymania czynności egzekucyjnych do momentu zatwierdzenia takich planów. Państwa członkowskie mogłyby przewidzieć ustanowienie wstrzymania czynności egzekucyjnych na czas nieokreślony, w momencie gdy dłużnik staje się niewypłacalny w rozumieniu prawa krajowego. Państwa członkowskie mogłyby decydować, czy krótkoterminowe, tymczasowe wstrzymanie czynności egzekucyjnych, w oczekiwaniu na decyzję organu sądowego lub administracyjnego dotyczącą dostępu do ram restrukturyzacji zapobiegawczej, podlega terminom określonym w niniejszej dyrektywie.**

(20) Aby chronić wierzycieli przed poniesieniem **zbędnej szkody**, państwa członkowskie powinny zapewnić, by organy sądowe lub administracyjne mogły uchylić wstrzymanie czynności egzekucyjnych, jeśli przestało ono spełniać cel w postaci wspierania negocjacji, na przykład gdy staje się jasne, że wymagana większość wierzycieli nie popiera kontynuowania negocjacji. (...) Wstrzymanie czynności egzekucyjnych należy również uchylić, jeśli wierzyciele są niesprawiedliwie pokrzywdzeni na skutek wstrzymania czynności egzekucyjnych. Państwa członkowskie mogłyby ograniczyć możliwość uchylania wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku do sytuacji, w których wierzyciele nie mieli możliwości się wypowiedzieć, zanim wstrzymanie weszło w życie lub zostało przedłużone. Państwa członkowskie mogłyby również przewidzieć minimalny okres, podczas którego wstrzymanie czynności egzekucyjnych nie może zostać uchylone. W celu ustalenia, czy doszło do niesprawiedliwego pokrzywdzenia wierzycieli, organ sądowy lub administracyjny mógłby wziąć pod uwagę następujące kwestie: czy wstrzymanie czynności egzekucyjnych będzie chronić całkowitą wartość masy sanacyjnej lub upadłościowej, czy dłużnik działa w złej wierze lub z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli, lub generalnie działa wbrew uzasadnionym oczekiwaniom ogółu wierzycieli. Niniejsza dyrektywa nie obejmuje przepisów dotyczących odszkodowania lub gwarancji dla wierzycieli, których zabezpieczenie prawdopodobnie straci na wartości w okresie obowiązywania wstrzymania czynności egzekucyjnych. Do niesprawiedliwego pokrzywdzenia pojedynczego wierzyciela lub grupy wierzycieli dochodzi na przykład w sytuacji, gdy wskutek wstrzymania czynności egzekucyjnych wierzyciele mają znacznie mniejsze szanse na zaspokojenie swoich roszczeń niż gdyby wstrzymanie nie zostało zastosowane, lub gdy dany wierzyciel znajdzie się w mniej korzystnym położeniu niż inni wierzyciele będący w podobnej sytuacji. Państwa członkowskie mogłyby przewidzieć, że każdorazowo w przypadku stwierdzenia, iż dochodzi do niesprawiedliwego pokrzywdzenia co najmniej jednego wierzyciela lub co najmniej jednej grupy wierzycieli, wstrzymanie czynności egzekucyjnych może zostać uchylone w odniesieniu do tych wierzycieli lub grup wierzycieli, lub w odniesieniu do wszystkich wierzycieli. Państwa członkowskie zachowują swobodę decydowania o tym, kto ma prawo występować o uchylenie wstrzymania czynności egzekucyjnych.

- (21) (...) Wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku powinno również zawieszać obowiązek dłużnika do wniesienia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, które może zakończyć się likwidacją dłużnika, lub też zawieszać wszczęcie – na wniosek wierzyciela – takiego postępowania. Takimi postępowaniami upadłościowymi powinny być postępowania, których wynik nie jest ograniczony przepisami prawa do likwidacji dłużnika, ale mógłby również polegać na jego restrukturyzacji. Zawieszenie wszczęcia wniosku przez wierzyciela postępowania upadłościowego stosuje się nie tylko w przypadku, gdy państwa członkowskie przewidują całkowite wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku, obejmujące wszystkich wierzycieli, lecz również wtedy, gdy prawo krajowe przewiduje możliwość ograniczonego wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku – jedynie wobec ograniczonej liczby wierzycieli. Państwa członkowskie mogłyby jednak postanowić, że – z uwagi na interes ogólny – postępowania upadłościowe mogą być wszczynane na wniosek organów publicznych, które nie występują w charakterze wierzycieli, na przykład na wniosek prokuratury. Państwa członkowskie mogłyby odstąpić od tych przepisów, w przypadku gdy dłużnik staje się niezdolny do spłaty swoich długów w terminie ich wymagalności, pod warunkiem że organ sądowy lub administracyjny może utrzymać korzyści związane ze wstrzymaniem czynności egzekucyjnych, jeżeli, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, wszczęcie postępowania upadłościowego, które mogłoby zakończyć się likwidacją dłużnika, nie byłoby zgodne z ogólnym interesem wierzycieli.
- (22) W chwili, gdy dłużnik staje się uczestnikiem postępowania upadłościowego, niektórym dostawcom może przysługiwać umowne prawo do wypowiedzenia umowy na dostawę na podstawie samego faktu niewypłacalności odbiorcy (tzw. klauzule *ipso facto*), **nawet jeśli dłużnicy należycie wywiązywali się ze swoich zobowiązań**. Takie same prawo może przysługiwać im również w przypadku wystąpienia przez dłużnika o restrukturyzację zapobiegawczą. Jeżeli strony umowy powołują się na tego typu klauzule, gdy dłużnik negocjuje plan restrukturyzacji lub występuje o wstrzymanie czynności egzekucyjnych, lub w związku z jakimkolwiek zdarzeniem dotyczącym tego wstrzymania, przedterminowe wypowiedzenie umowy może mieć niekorzystny wpływ na działalność dłużnika i powodzenie działań mających na celu uratowanie jego przedsiębiorstwa. **W takich przypadkach** jest zatem konieczne, aby wierzyciele nie mogli powoływać się na klauzule *ipso facto* odnoszące się do negocjacji w sprawie planu restrukturyzacji lub wstrzymania czynności egzekucyjnych, lub innego podobnego zdarzenia związanego z tym wstrzymaniem.

- (22a) Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że w okresie obowiązywania wstrzymania czynności egzekucyjnych wierzycielom, których dotyczy to wstrzymanie a których roszczenia powstały przed ustanowieniem wstrzymania i nie zostały spłacone przez dłużnika, nie wolno wstrzymać się z wykonaniem, wypowiedzieć ani przyspieszyć wykonania umów niewykonanych lub w jakikolwiek inny sposób zmieniać tych umów, pod warunkiem że dłużnik wywiązuje się ze swoich zobowiązań umownych, które stają się wymagalne w okresie obowiązywania tego wstrzymania. Przedterminowe wypowiedzenie umów stanowiłoby zagrożenie dla zdolności przedsiębiorstwa do kontynuowania działalności podczas negocjacji w sprawie restrukturyzacji, zwłaszcza gdy dotyczy to umów na podstawowe usługi, takie jak zaopatrzenie w gaz, energię elektryczną, wodę, usługi telekomunikacyjne czy usługi dotyczące kart płatniczych.
- (23) (...) Niniejsza dyrektywa ustanawia minimalne standardy co do treści planu restrukturyzacji. Państwa członkowskie mogłyby jednak wymagać dodatkowych wyjaśnień w planie restrukturyzacji, na przykład co się tyczy kryteriów, według których pogrupowano wierzycieli, co może mieć znaczenie, w przypadku gdy wierzytelność jest tylko częściowo zabezpieczona.
- (24) Prawo głosu w sprawie przyjęcia planu restrukturyzacji powinno przysługiwać (...) wierzycielom, na których dany plan restrukturyzacji ma wpływ, a jeżeli zezwala na to prawo krajowe – także udziałowcom. **Państwa członkowskie mogłyby przewidzieć ograniczone wyjątki od tej zasady.** Strony, na które plan restrukturyzacji nie ma wpływu, nie powinny mieć prawa głosu w jego sprawie; zaaprobowanie planu nie powinno także wymagać poparcia tych stron. Głosowanie może się odbywać w drodze formalnego głosowania albo w drodze konsultacji i porozumienia z wymaganą większością zainteresowanych stron. Jeżeli głosowanie ma formę (...) porozumienia **zakładającego wymaganą większość,** zainteresowane strony, **które nie uczestniczyły w takim porozumieniu, mogłyby jednak** otrzymać możliwość udziału w planie restrukturyzacji.

- (25) W celu zapewnienia, aby zasadniczo podobne prawa były traktowane sprawiedliwie, a przyjmowanie planów restrukturyzacji nie powodowało niesprawiedliwego pokrzywdzenia praw zainteresowanych stron, strony te powinny być traktowane jako odrębne grupy (spełniające kryteria tworzenia grup określone w przepisach krajowych). **Tworzenie grup oznacza grupowanie zainteresowanych stron w celu przyjęcia planu w taki sposób, aby podział ten odzwierciedlał prawa i stopnie uprzywilejowania związane z wierzytelnościami i udziałami.** Należy wyznaczyć oddzielne grupy co najmniej dla wierzycieli zabezpieczonych i niezabezpieczonych, **ale państwa członkowskie mogłyby wymagać stworzenia więcej niż dwóch grup wierzycieli, w tym różnych grup wierzycieli niezabezpieczonych lub zabezpieczonych oraz grup wierzycieli posiadających należności podporządkowane. Państwa członkowskie mogłyby również traktować jako odrębne grupy innych wierzycieli, których nie łączy dostateczna wspólnota interesów, takich jak organy podatkowe lub organy ds. zabezpieczenia społecznego.** Przepisy krajowe mogą stanowić, że zabezpieczone wierzytelności można podzielić na zabezpieczone i niezabezpieczone części w oparciu o wycenę zabezpieczenia. W prawie krajowym można również ustanowić przepisy szczegółowe wspierające tworzenie grup, gdy jest to korzystne dla wierzycieli niezdywersyfikowanych lub wymagających szczególnego traktowania z innych względów, takich jak pracownicy lub mali dostawcy.
- (25a) **Państwa członkowskie mogłyby przewidzieć, że w przypadku dłużników będących mikroprzedsiębiorstwami, małymi lub średnimi przedsiębiorstwami – z uwagi na ich stosunkowo prostą strukturę kapitałową – można zastosować wyjątek od obowiązku tworzenia odrębnych grup wierzycieli. W przypadkach gdy mikroprzedsiębiorstwa, małe lub średnie przedsiębiorstwa zdecydowały o wykorzystywaniu tylko jednej grupy dysponującej prawem głosu, a grupa ta wyraża sprzeciw wobec planu, zgodnie z ogólnymi zasadami niniejszej dyrektywy dłużnicy mogą przedstawić nowy plan.**
- (25b) Prawo krajowe powinno jednak w każdym przypadku uwzględniać odpowiednio kwestie o szczególnym znaczeniu dla tworzenia grup, takie jak roszczenia stron powiązanych, i powinno obejmować przepisy dotyczące wierzytelności warunkowych i spornych. **Prawo krajowe mogłoby regulować sposób traktowania wierzytelności spornych do celów przydzielania praw głosu.** Organ sądowy lub administracyjny powinien zweryfikować tworzenie grup, w **tym wybór wierzycieli, na których plan ma wpływ,** po przedłożeniu planu restrukturyzacji do zatwierdzenia, ale państwa członkowskie mogłyby przewidzieć, że organy takie mogą również weryfikować tworzenie grup na wcześniejszym etapie, jeżeli osoba proponująca plan zwróci się do nich wcześniej o wskazówki lub sprawdzenie planu.

- (26) W prawie krajowym należy ustanowić wymagane większości, aby mniejszość zainteresowanych stron w każdej grupie nie mogła blokować przyjęcia planu restrukturyzacji, który nie stanowi niesprawiedliwego pokrzywdzenia ich praw i interesów. Gdyby zabezpieczonych wierzycieli wyrażających sprzeciw nie obowiązywał wymóg uzyskania większości, przeprowadzenie wczesnej restrukturyzacji byłoby w wielu przypadkach niemożliwe, np. w sytuacji, gdy potrzebna jest restrukturyzacja finansowa, ale działalność przedsiębiorstwa jest generalnie rentowna. Aby prawo głosu stron w sprawie przyjęcia planów restrukturyzacji było proporcjonalne do praw, które im przysługują wobec przedsiębiorstwa, wymagana większość powinna być ustalana w każdej grupie na podstawie kwoty roszczeń wierzycieli lub wartości udziałów posiadanych przez udziałowców.
- Państwa członkowskie mogłyby dodatkowo nałożyć wymóg uzyskania większości ustalonej na podstawie liczby zainteresowanych stron w każdej grupie. Państwa członkowskie mogłyby ustanowić przepisy odnośnie do zainteresowanych stron posiadających prawo głosu, które nie korzystają w prawidłowy sposób ze swojego prawa głosu lub które nie są reprezentowane, na przykład uwzględnić takie strony przy obliczaniu, czy osiągnięty został próg uczestnictwa lub czy osiągnięto większość. Państwa członkowskie mają również swobodę w określaniu progu wymaganego uczestnictwa w głosowaniu.**
- (27) Zastosowanie „kryterium ochrony najlepszych interesów wierzycieli” pozwala zapewnić, aby żaden wierzyciel wyrażający sprzeciw nie znalazł się wskutek planu restrukturyzacji w gorszej sytuacji, niż w przypadku likwidacji dłużnika – czy to w drodze jego stopniowej likwidacji, czy sprzedaży jako przedsiębiorstwa kontynuującego działalność –
- albo w przypadku zastosowania drugiego najlepszego w kolejności scenariusza alternatywnego, gdyby plan restrukturyzacji nie został zatwierdzony. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyboru jednego z tych dwóch progów podczas wdrażania tego kryterium w prawie krajowym. Kryterium to należy stosować zawsze, gdy konieczne jest zatwierdzenie planu, aby był on wiążący wobec wierzycieli wyrażających sprzeciw lub, w zależności od przypadku, wobec grupy wierzycieli wyrażających sprzeciw. W wyniku zastosowania kryterium ochrony najlepszych interesów wierzycieli, w przypadkach gdy publiczni wierzyciele instytucjonalni mają uprzywilejowany status na mocy prawa krajowego, państwa członkowskie mogłyby przewidzieć, że plan restrukturyzacji nie może narzucać całkowitego lub częściowego anulowania wiarytelności tych wierzycieli.**

- (28) O ile plan restrukturyzacji należy zawsze uznać za przyjęty, gdy poparła go wymagana większość w każdej grupie zainteresowanych wierzycieli, plan restrukturyzacji, który nie znalazł takiego poparcia wymaganej większości w każdej grupie zainteresowanych wierzycieli, **mógłby** mimo to zostać zatwierdzony przez organ sądowy lub administracyjny **na wniosek dłużnika lub za zgodą dłużnika. W przypadku osoby prawnej państwa członkowskie powinny móc zdecydować, czy do tych celów dłużnika należy rozumieć jako zarząd danej osoby prawnej czy określoną większość akcjonariuszy lub udziałowców. Aby plan mógł zostać zatwierdzony wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli, musi go poprzeć albo co najmniej jedna grupa zainteresowanych lub doznających uszczerbku wierzycieli, albo większość grup zainteresowanych stron dysponujących prawem głosu, pod warunkiem że co najmniej jedna z tych grup to grupa wierzycieli zabezpieczonych lub grupa uprzywilejowana w stosunku do grupy zwykłych wierzycieli niezabezpieczonych (mechanizm zatwierdzenia planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli). W pierwszym przypadku państwa członkowskie mogłyby zwiększyć liczbę grup wierzycieli, których zgoda wymagana jest do zaaprobowania planu, niekoniecznie wymagając, by wszystkie takie grupy, po wycenie wartości dłużnika jako przedsiębiorstwa kontynuującego działalność, otrzymały płatności lub zachowały jakiegokolwiek udziały, lub, o ile tak przewidziano w prawie krajowym, by można było racjonalnie oczekiwać, że grupy te otrzymają płatności lub zachowają jakiegokolwiek udziały w przypadku zastosowania na mocy prawa krajowego normalnej kolejności zaspokajania w postępowaniu likwidacyjnym. Państwa członkowskie nie powinny jednak wymagać zgody wszystkich grup. Oznacza to, że w przypadku gdy istnieją tylko dwie grupy wierzycieli, zgodę co najmniej jednej z nich uznaje się za wystarczającą, jeśli spełnione są też pozostałe warunki do zatwierdzenia planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli. Wierzyciele doznający uszczerbku to wierzyciele, w przypadku których wartość roszczeń ulega zmniejszeniu.**

(28a) Państwa członkowskie powinny zapewnić, by zastosowanie mechanizmu zatwierdzenia planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli nie powodowało niesprawiedliwego pokrzywdzenia grup zainteresowanych wierzycieli wyrażających sprzeciw i powinny zapewnić takim grupom zainteresowanych wierzycieli wystarczającą ochronę. Państwa członkowskie mogłyby to osiągnąć poprzez zapewnienie, by(...) – w sytuacji gdy grupa mająca niższy stopień uprzywilejowania ma otrzymać jakiegokolwiek środki z podziału lub zachować jakiegokolwiek udziały na mocy planu restrukturyzacji – grupa zainteresowanych wierzycieli wyrażająca sprzeciw została w pełni spłacona. Państwa członkowskie powinny mieć swobodę we wdrażaniu koncepcji pełnej spłaty, w tym w zakresie harmonogramu płatności, o ile kwota główna wierzytelności, a w przypadku wierzycieli zabezpieczonych – wartość zabezpieczenia, są objęte ochroną. Państwa członkowskie mogłyby ponadto definiować równoważne środki, za pomocą których pierwotne roszczenie może zostać w pełni zaspokojone. Należy umożliwić państwom członkowskim stosowanie odstępstwa od przedmiotowej zasady, na przykład gdy uzasadnione jest, by udziałowcy zachowali na mocy planu określoną część udziałów mimo faktu, że bardziej uprzywilejowana grupa wierzycieli zmuszona jest do zaakceptowania zmniejszenia swoich roszczeń, lub by dostawcy usług podstawowych objęci przepisem o wstrzymaniu czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku otrzymali zapłatę przed bardziej uprzywilejowanymi grupami wierzycieli. Ewentualnie, państwa członkowskie mogłyby chronić grupę wierzycieli wyrażającą sprzeciw poprzez zapewnienie, by byli oni traktowani w sposób co najmniej tak korzystny jak jakakolwiek inna grupa o takim samym stopniu uprzywilejowania i bardziej korzystnie, niż jakakolwiek inna grupa o niższym stopniu uprzywilejowania. Państwa członkowskie mogłyby decydować, które z mechanizmów ochrony opisanych powyżej wprowadzą w życie.

(29) Bez uszczerbku dla ochrony uzasadnionych interesów akcjonariuszy lub innych udziałowców, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby nie mogli **oni** w sposób bezzasadny **utrudniać** przyjęcia planów restrukturyzacji, które przywróciłyby dłużnikowi rentowność. **Państwa członkowskie mogą dostosować definicję pojęcia bezzasadnego utrudniania, by uwzględnić to, czy dłużnik jest MŚP czy dużym przedsiębiorstwem, proponowane środki restrukturyzacyjne mające wpływ na prawa udziałowców, rodzaj udziałowca, to, czy dłużnik jest osobą prawną czy fizyczną, lub czy wspólnicy w spółce mają ograniczoną czy nieograniczoną odpowiedzialność.** Państwa członkowskie mogą stosować różne środki, aby osiągnąć ten cel, na przykład mogą nie przyznać udziałowcom prawa głosu w sprawie planu restrukturyzacji i **nie uzależniać** przyjęcia planu (...) od zgody udziałowców, którzy na podstawie wyceny przedsiębiorstwa nie otrzymaliby żadnych płatności ani innych wynagrodzeń, gdyby zastosowano normalną kolejność zaspokajania w postępowaniu likwidacyjnym. Jeżeli jednak udziałowcom przysługuje prawo głosu w sprawie planu restrukturyzacji, organ sądowy lub administracyjny powinien móc zatwierdzić ten plan pomimo sprzeciwu grupy lub grup udziałowców za pomocą mechanizmu zatwierdzenia planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli. **Państwa członkowskie, które wykluczają udziałowców z głosowania, nie muszą stosować zasady bezwzględnego pierwszeństwa w relacjach między wierzycielami a udziałowcami.** Innym możliwym sposobem realizacji tego wymogu mogłoby być **zapewnienie, by środki restrukturyzacyjne, które bezpośrednio wpływają na prawa udziałowców i należą do kompetencji określonego organu na mocy prawa spółek, nie podlegały nieracjonalnie wysokim wymogom dotyczącym większości i by udziałowcy nie mieli kompetencji w zakresie środków restrukturyzacyjnych, które nie mają bezpośredniego wpływu na ich prawa.** W przypadku gdy istnieją różne rodzaje akcji lub udziałów, z którymi wiążą się różne prawa, potrzebna może być większa liczba grup udziałowców. Restrukturyzacja na takich warunkach może nie być interesująca dla udziałowców w małych i średnich przedsiębiorstwach, którzy nie są zwykłymi inwestorami, ale właścicielami przedsiębiorstwa i wnoszą w nie dodatkowy wkład, np. doświadczenie w zarządzaniu. Z tego względu mechanizm zatwierdzenia planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli powinien pozostać fakultatywny w przypadku dłużników będących małymi i średnimi przedsiębiorstwami.

- (30) Zatwierdzenie planu restrukturyzacji przez organ sądowy lub administracyjny jest niezbędne do zapewnienia, by ograniczenie praw wierzycieli lub udziałów posiadanych przez udziałowców było proporcjonalne do korzyści wynikających z restrukturyzacji oraz by wierzyciele mieli dostęp do skutecznych środków ochrony prawnej. **Jest to szczególnie konieczne, w przypadku gdy istnieją zainteresowane strony wyrażające sprzeciw lub gdy plan restrukturyzacji zawiera postanowienia dotyczące nowego finansowania, ale państwa członkowskie mogłyby postanowić, że zatwierdzenie przez organ sądowy lub administracyjny jest niezbędne także w innych przypadkach.**
- (30a) **Państwa członkowskie powinny wprowadzić przepisy zapewniające, by organ sądowy lub administracyjny (...) mógł odrzucić plan, gdy zostało stwierdzone, że planowana restrukturyzacja ogranicza prawa wyrażających sprzeciw wierzycieli lub udziałowców albo poniżej poziomu, którego mogliby oni racjonalnie oczekiwać w przypadku likwidacji przedsiębiorstwa dłużnika – czy to w drodze stopniowej likwidacji, czy sprzedaży jako przedsiębiorstwa kontynuującego działalność, w zależności od sytuacji danego dłużnika, albo poniżej poziomu, którego mogliby racjonalnie oczekiwać w przypadku zastosowania drugiego najlepszego w kolejności scenariusza alternatywnego, gdyby plan restrukturyzacji nie został zatwierdzony.** Jeżeli jednak plan przyjęto za pomocą mechanizmu zatwierdzenia wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli, **należy określić, który z mechanizmów ochrony zastosowano w takim scenariuszu.** **Jeżeli państwa członkowskie wybrały rozwiązanie polegające na wycenie wartości dłużnika jako przedsiębiorstwa kontynuującego działalność, wycena taka uwzględnia wartość przedsiębiorstwa dłużnika w dłuższej perspektywie, a nie wartość likwidacyjną.** Wartość przedsiębiorstwa kontynuującego działalność jest, co do zasady, wyższa niż wartość likwidacyjna, ponieważ uwzględnia ona fakt, że dane przedsiębiorstwo w dalszym ciągu prowadzi działalność i realizuje umowy z minimalnymi zakłóceniami, cieszy się zaufaniem wierzycieli finansowych, akcjonariuszy oraz klientów, dalej generuje przychody, a wpływ na pracowników jest ograniczony.

- (30b) Choć organ sądowy lub administracyjny powinien weryfikować spełnienie kryterium ochrony najlepszych interesów wierzycieli jedynie wówczas, gdy zostało ono zakwestionowano, po to by uniknąć przeprowadzania wyceny w każdym przypadku, państwa członkowskie mogłyby wprowadzić przepis stanowiący, że inne warunki wymagane do zatwierdzenia planu mogą być weryfikowane z urzędu. Państwa członkowskie mają możliwość dodania innych warunków, które należy spełnić, by plan restrukturyzacji mógł zostać zatwierdzony, na przykład warunek odpowiedniej ochrony udziałowców. Organy sądowe lub administracyjne powinny móc odmówić zatwierdzenia planów restrukturyzacji, które nie stwarzają racjonalnych szans na zapobieżenie upadłości dłużnika lub na zapewnienie rentowności przedsiębiorstwa. Jednakże państwa członkowskie nie są zobowiązane do zapewnienia, by taka ocena była przeprowadzana z urzędu.**
- (30c) Jednym z warunków koniecznych do zatwierdzenia planu restrukturyzacji jest powiadomienie wszystkich zainteresowanych stron. Państwa członkowskie mają swobodę określania formy takiego powiadomienia i chwili jego dokonywania, a także wprowadzania przepisów dotyczących traktowania roszczeń nieznanymi do celów powiadamiania. Mogą one postanowić, że strony, na które plan restrukturyzacji nie ma wpływu, powinny zostać o nim poinformowane.**
- (30d) Organy sądowe lub administracyjne powinny decydować o wycenie przedsiębiorstwa będącego albo w likwidacji, albo w sytuacji zastosowania drugiego najlepszego w kolejności scenariusza alternatywnego, gdy plan restrukturyzacji nie został zatwierdzony lub zgodnie z warunkami dotyczącymi zatwierdzenia planu wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli, tylko w przypadku, gdy wyrażająca sprzeciw zainteresowana strona kwestionuje plan restrukturyzacji. Nie uniemożliwia to państwom członkowskim przeprowadzania wycen w innym kontekście, zgodnie z prawem krajowym. Jednakże decyzja taka mogłaby również polegać na zatwierdzeniu wyceny dokonanej przez biegłego lub wyceny przedłożonej przez dłużnika lub inną stronę na wcześniejszym etapie procesu. Dla przypadków, w których zapada decyzja o przeprowadzeniu wyceny, państwa członkowskie mogłyby określić przepisy szczególne, odrębne od prawa cywilnego procesowego, dotyczące wyceny w przypadkach restrukturyzacji, w celu zapewnienia przeprowadzenia wyceny w trybie przyspieszonym. Żaden przepis niniejszej dyrektywy nie wpływa na przepisy dotyczące ciężaru dowodu przewidziane w prawie krajowym w przypadku wyceny.**

- (30e) **Wiążące skutki planu restrukturyzacji są ograniczone do zainteresowanych stron, które brały udział w przyjęciu planu. Państwa członkowskie mogłyby określić, jak definiuje się udział wierzyciela, w tym wierzycieli nieznanych lub wierzycieli wysuwających roszczenia w przyszłości. Na przykład państwa członkowskie mogłyby określić, jak postępować w odniesieniu do wierzycieli, którzy zostali prawidłowo powiadomieni, ale nie uczestniczyli w postępowaniu.**
- (31) Powodzenie planu restrukturyzacji może często zależeć od (...) **udzielenia dłużnikowi pomocy** finansowej, najpierw na pokrycie kosztów operacyjnych przedsiębiorstwa podczas negocjowania restrukturyzacji, a następnie na realizację planu restrukturyzacji po jego zatwierdzeniu. **Pomoc finansową należy rozumieć w szerokim sensie, jako między innymi zapewnianie środków pieniężnych, gwarancji udzielanych przez osoby trzecie, dostarczanie towarów, zapasów, surowców i usług komunalnych, na przykład poprzez przyznanie dłużnikowi dłuższego okresu spłaty.** Finansowanie przejściowe i nowe finansowanie nie powinno zatem podlegać zaskarżeniu w drodze pozwu o uznanie czynności za bezskuteczną, który ma na celu uznanie takiego finansowania za nieważne, podlegające unieważnieniu lub niewykonalne jako czynność wiążącą się z pokrzywdzeniem ogółu wierzycieli w kontekście późniejszego postępowania upadłościowego. Krajowe przepisy o upadłości, które przewidują składanie pozwów o uznanie czynności za bezskuteczną w **odniesieniu do finansowania przejściowego lub nowego finansowania** lub które przewidują możliwość nakładania na nowych kredytodawców lub pożyczkodawców sankcji cywilnych, administracyjnych lub karnych za udzielanie pożyczek lub kredytów dłużnikom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej, **mogłyby zagrażać** dostępności finansowania koniecznego do zapewnienia powodzenia negocjacji w sprawie planu restrukturyzacji i jego pomyślnej realizacji. **Niniejsza dyrektywa nie ma wpływu na inne podstawy uznawania nowego i przejściowego finansowania za nieważne, podlegające unieważnieniu lub niewykonalne, ani na podstawy pociągania do odpowiedzialności cywilnej, karnej lub administracyjnej dostawców tego rodzaju finansowania, zgodnie z przepisami prawa krajowego. Do takich innych podstaw można by zaliczyć między innymi oszustwo, działanie w złej wierze, określony rodzaj relacji między stronami, które mogłyby się wiązać z konfliktem interesów, jak na przykład w przypadku transakcji między podmiotami powiązаныmi lub pomiędzy akcjonariuszami a spółką, transakcje, w których strona otrzymała korzyści majątkowe lub zabezpieczenia bez posiadania uprawnień do nich w momencie przeprowadzania transakcji lub z uwagi na sposób jej przeprowadzenia.**

(31a) (...) W momencie udzielania finansowania przejściowego strony nie wiedzą jeszcze, czy plan zostanie ostatecznie zatwierdzony, **dlatego też państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do ograniczenia** ochrony finansowania przejściowego tylko do sytuacji, gdy plan został już przyjęty przez wierzycieli lub zatwierdzony przez organ sądowy lub administracyjny (...). Aby zapobiec potencjalnym nadużyciom, ochroną powinno być objęte tylko takie finansowanie, które jest zasadnie i niezwłocznie konieczne, aby umożliwić kontynuowanie działalności przedsiębiorstwa dłużnika lub jego przetrwanie, albo by utrzymać lub zwiększyć wartość tego przedsiębiorstwa w okresie poprzedzającym zatwierdzenie planu. **Ponadto niniejsza dyrektywa nie uniemożliwia państwom członkowskim wprowadzania mechanizmu kontroli *ex ante* w odniesieniu do finansowania przejściowego. Państwa członkowskie mogłyby ograniczyć taką ochronę do przypadków, w których plan został zatwierdzony przez organ sądowy lub administracyjny lub finansowanie przejściowe było przedmiotem kontroli *ex ante*. Mechanizm kontroli *ex ante* w odniesieniu do finansowania przejściowego lub innych transakcji mógłby być stosowany przez zarządcę restrukturyzacyjnego, komitet wierzycieli lub przez organ sądowy lub administracyjny.** Ochrona przed pozwami o uznanie czynności za bezskuteczną i ochrona przed odpowiedzialnością osobistą stanowią minimalne gwarancje, które powinny objąć finansowanie przejściowe i nowe finansowanie. Skłonienie nowych kredytodawców lub pożyczkodawców do podejmowania zwiększonego ryzyka, jakie wiąże się z inwestycjami w rentowne przedsiębiorstwo będące dłużnikiem znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej, może jednak wymagać dodatkowych zachęt, takich jak np. przyznanie temu finansowaniu wyższej kolejności zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym – co najmniej przed wierzytelnościami niezabezpieczonymi.

(32) Zainteresowane strony, na które wpływa plan restrukturyzacji, powinny mieć możliwość wniesienia odwołania od decyzji w sprawie zatwierdzenia tego planu **przez organ administracyjny. Państwa członkowskie mogłyby także wprowadzić możliwość wniesienia odwołania od decyzji w sprawie zatwierdzenia planu restrukturyzacji przez organ sądowy.** W celu zapewnienia skuteczności planu restrukturyzacji, zmniejszenia niepewności i zapobiegania nieuzasadnionym opóźnieniom, wniesienie odwołania **co do zasady** nie powinno jednak powodować zawieszenia realizacji planu. **Państwa członkowskie mogłyby określić lub ograniczyć podstawy odwołania. W przypadku wniesienia odwołania od decyzji w sprawie zatwierdzenia planu państwa członkowskie mogłyby upoważnić organ sądowy do wydawania decyzji wstępnej lub decyzji w trybie doraźnym, która zabezpiecza realizację planu na wypadek pozytywnego rozpatrzenia odwołania.** Jeżeli zasadność odwołania zostanie potwierdzona (...), organy sądowe lub administracyjne powinny rozważyć – jako alternatywę wobec odrzucenia planu – **wprowadzenie zmian do planu i zatwierdzenie go.** **Wprowadzanie zmian do planu mogłoby odbywać się w wyniku propozycji stron lub głosowania stron, z ich własnej inicjatywy lub na wniosek organu sądowego.** **Państwa członkowskie mogłyby również wprowadzić przepisy (...) przewidujące odszkodowanie za straty pieniężne poniesione przez stronę, której odwołanie zostało uznane za zasadne. (...) W gestii prawa krajowego leżą działania powiązane z ewentualnym nowym wstrzymaniem czynności egzekucyjnych lub przedłużeniem pierwotnego wstrzymania, w przypadkach gdy organ sądowy postanowi, że odwołanie ma skutek zawieszający.**

- (33) W celu zachęcenia do korzystania z restrukturyzacji zapobiegawczej na wczesnym etapie pożądane jest, aby ochrona przed pozwami o uznanie czynności za bezskuteczną w toku późniejszego postępowania upadłościowego obejmowała także transakcje, **które są zasadne i niezwłocznie konieczne (...) do prowadzenia negocjacji** w sprawie planu restrukturyzacji lub jego realizacji. (...) Ustalając **zasadność i niezwłoczną konieczność kosztów i opłat, organy sądowe lub administracyjne mogłyby na przykład uwzględniać prognozy i szacunki dostarczone zainteresowanym stronom, komitetowi wierzycieli, zarządcy restrukturyzacyjnego lub organowi sądowemu lub administracyjnemu. W tym celu państwa członkowskie mogłyby również nałożyć na dłużników wymóg dostarczania i aktualizowania stosownych szacunków.** Taka ochrona powinna zwiększyć pewność transakcji z przedsiębiorstwami, o których wiadomo, że znajdują się w trudnej sytuacji, tak aby wierzyciele i inwestorzy nie obawiali się, że wszystkie tego typu transakcje mogą zostać uznane za nieważne w przypadku niepowodzenia restrukturyzacji. **Państwa członkowskie mogłyby określić moment – przed wszczęciem postępowania dotyczącego restrukturyzacji zapobiegawczej i przyznaniem wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku – od którego honoraria i koszty związane z negocjowaniem, przyjmowaniem i zatwierdzaniem planu restrukturyzacji oraz uzyskiwaniem profesjonalnego doradztwa w związku z tym planem zostają objęte ochroną przed pozwami o uznanie czynności za bezskuteczną. W odniesieniu do innych płatności i wypłat takim punktem wyjścia mógłby być również moment przyznania wstrzymania czynności egzekucyjnych lub wszczęcie postępowania dotyczącego restrukturyzacji zapobiegawczej.**

- (34) Pracownicy powinni być objęci pełną ochroną prawną przez cały okres trwania postępowań dotyczących restrukturyzacji zapobiegawczej. W szczególności, niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla praw pracowniczych gwarantowanych dyrektywą Rady 98/59/WE⁹, dyrektywą Rady 2001/23/WE¹⁰, dyrektywą 2002/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹¹, dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/94/WE¹² oraz dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/38/WE¹³. Obowiązki w zakresie informowania pracowników i konsultowania się z nimi, które przewidziano w prawie krajowym wdrażającym powyższe dyrektywy, pozostają nienaruszone. Dotyczy to m.in. obowiązków informowania pracowników i konsultowania się z nimi w sprawie decyzji o skorzystaniu z ram restrukturyzacji zapobiegawczej zgodnie z dyrektywą 2002/14/WE. Ze względu na potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony pracowników państwa członkowskie powinny zasadniczo umożliwić pracownikom dochodzenie ich niezaspokojonych roszczeń (w rozumieniu definicji w dyrektywie 2008/94/WE) pomimo wydania decyzji o wstrzymaniu czynności egzekucyjnych, niezależnie od tego, czy powstały one przed wydaniem tej decyzji, czy po jej wydaniu. Wstrzymanie czynności egzekucyjnych powinno być dopuszczalne tylko w odniesieniu do takich kwot i na taki okres, w jakim spłata takich wierzytelności jest skutecznie gwarantowana innymi środkami na mocy prawa krajowego. Jeżeli zakres ochrony gwarantującej na mocy dyrektywy 2008/94/WE spłatę niezaspokojonych roszczeń pracowników obejmuje w państwach członkowskich postępowania dotyczące restrukturyzacji zapobiegawczej ustanowione niniejszą dyrektywą, wyłączenie roszczeń pracowników spod wstrzymania czynności egzekucyjnych nie jest **konieczne** w zakresie, w jakim chroni je ta gwarancja. W przypadku gdy prawo krajowe przewiduje ograniczenia odpowiedzialności instytucji gwarancyjnej dotyczące okresu gwarancji lub wysokości kwot wypłacanych pracownikom, pracownicy powinni mieć możliwość dochodzenia od pracodawcy pozostałej części swoich niezaspokojonych roszczeń nawet w okresie wstrzymania czynności egzekucyjnych. **Ewentualnie, państwa członkowskie mogłyby wyłączyć roszczenia pracowników z zakresu ram restrukturyzacji zapobiegawczej i przewidzieć dla nich ochronę na mocy prawa krajowego.**

⁹ Dyrektywa Rady 98/59/WE z dnia 20 lipca 1998 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do zwolnień grupowych, Dz.U. L 225 z 12.8.1998, s. 16.

¹⁰ Dyrektywa Rady 2001/23/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów, Dz.U. L 82 z 22.3.2001, s. 16.

¹¹ Dyrektywa 2002/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 2002 r. ustanawiająca ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej, Dz.U. L 80 z 23.3.2002, s. 29.

¹² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/94/WE z dnia 22 października 2008 r. w sprawie ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy, Dz.U. L 283 z 28.10.2008, s. 36.

¹³ Dyrektywa 2009/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiej rady zakładowej lub trybu informowania pracowników i konsultowania się z nimi w przedsiębiorstwach lub w grupach przedsiębiorstw o zasięgu wspólnotowym, Dz.U. L 122 z 16.5.2009, s. 28.

- (35) Jeżeli plan restrukturyzacji wiąże się z przeniesieniem części przedsiębiorstwa lub działalności, prawa pracownicze wynikające z umowy o pracę lub stosunku pracy, w tym zwłaszcza prawa do wynagrodzenia, powinny być zagwarantowane zgodnie z art. 3 i 4 dyrektywy 2001/23/WE, bez uszczerbku dla szczegółowych przepisów stosowanych w przypadku postępowania upadłościowego na mocy art. 5 tej dyrektywy, w szczególności dla możliwości przewidzianych w jej art. 5 ust. 2. Obok gwarantowanych dyrektywą 2002/14/WE praw dotyczących informowania i przeprowadzania konsultacji oraz bez uszczerbku dla tych praw, w tym praw do informacji i konsultacji w sprawie decyzji, które mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować znaczne zmiany w organizacji pracy lub w stosunkach umownych, w celu osiągnięcia porozumienia odnośnie do takich decyzji, na mocy niniejszej dyrektywy pracownicy, **na których roszczenia** ma wpływ plan restrukturyzacji, powinni mieć także prawo głosu w sprawie tego planu. Do celów głosowania nad planem restrukturyzacji państwa członkowskie **mogłyby** zdecydować o umieszczeniu pracowników w innej grupie niż pozostałe grupy wierzycieli.
- (36) W celu wspierania restrukturyzacji zapobiegawczych ważne jest zapewnienie, aby kadra kierownicza nie obawiała się podejmowania racjonalnych decyzji biznesowych lub uzasadnionego ryzyka handlowego, zwłaszcza gdy takie działania mogłyby poprawić perspektywy restrukturyzacji potencjalnie rentownych przedsiębiorstw. W przypadku trudnej sytuacji finansowej przedsiębiorstwa jego kadra kierownicza powinna podejmować (...) kroki, **by minimalizować straty i unikać upadłości, takie** jak: zwrócenie się o profesjonalne doradztwo, w tym w zakresie restrukturyzacji i upadłości, np. przez skorzystanie z narzędzi wczesnego ostrzegania, w stosownych przypadkach; ochrona majątku przedsiębiorstwa w celu zmaksymalizowania wartości i zapobieżenia utracie najważniejszych aktywów; analiza struktury i funkcji przedsiębiorstwa pod kątem uzyskania rentowności i ograniczenia wydatków; powstrzymanie się od podejmowania w imieniu przedsiębiorstwa zobowiązań dotyczących transakcji, które mogą zostać uznane za bezskuteczne, chyba że mają one odpowiednie uzasadnienie biznesowe; w stosownych przypadkach – kontynuowanie działalności handlowej, gdy służy to maksymalizacji wartości przedsiębiorstwa jako przedsiębiorstwa kontynuującego działalność; prowadzenie negocjacji z wierzycielami i wszczęcie postępowania dotyczącego restrukturyzacji zapobiegawczej. Jeżeli dłużnik jest bliski upadłości, istotne znaczenie ma również ochrona uzasadnionych interesów wierzycieli przed decyzjami kierownictwa, które mogą wpłynąć na skład masy sanacyjnej lub upadłościowej dłużnika, w szczególności spowodować spadek wartości masy sanacyjnej dostępnej do celów restrukturyzacji lub masy upadłościowej dostępnej do podziału wśród wierzycieli. Jest zatem konieczne, aby w takiej sytuacji kadra kierownicza unikała jakichkolwiek działań, które celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania przynoszą jej osobiste korzyści kosztem zainteresowanych podmiotów lub niesprawiedliwie faworyzują co najmniej jeden zainteresowany podmiot, ani nie zgadzała się na transakcje po zaniżonych cenach. (...)

- (37) **Przedsiębiorcy będący osobami fizycznymi prowadzącymi działalność handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub niezależną działalność zawodową na własny rachunek mogą być zagrożeni upadłością.** Różnice pomiędzy państwami członkowskimi dotyczące dostępności drugiej szansy mogą zachęcać **niewypłacalnych lub** nadmiernie zadłużonych przedsiębiorców do przeniesienia się do innego państwa członkowskiego, aby skorzystać tam z krótszych okresów lub atrakcyjniejszych warunków umorzenia długów, co pogłębia niepewność prawa i zwiększa ponoszone przez wierzycieli koszty odzyskiwania wierzytelności. Ponadto skutki **upadłości**, w szczególności piętno społeczne, skutki prawne, takie jak pozbawianie przedsiębiorców prawa do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, oraz ciągła niemożność spłaty zadłużenia stanowią istotne czynniki zniechęcające przedsiębiorców pragnących rozpocząć działalność gospodarczą lub skorzystać z drugiej szansy, nawet jeżeli istnieją dowody na to, że przedsiębiorcy, którzy ogłosili wcześniej **upadłość**, mają za drugim razem większe szanse powodzenia w prowadzeniu działalności. Należy zatem podjąć działania w celu zmniejszenia niekorzystnych skutków, jakie mają dla przedsiębiorców nadmierne zadłużenie **lub upadłość**, w szczególności przez wprowadzenie możliwości całkowitego umorzenia długów po upływie określonego czasu i przez skrócenie okresu zakazu prowadzenia działalności wydawanego w związku z nadmiernym zadłużeniem **lub upadłością** dłużnika. **Pojęcie upadłości powinno zostać zdefiniowane w prawie krajowym i może obejmować nadmierne zadłużenie. Pojęcie przedsiębiorcy w rozumieniu niniejszej dyrektywy nie ma wpływu na położenie zarządzających lub kadry kierowniczej spółki, którym powinno przysługiwać traktowanie zgodne z prawem krajowym. Państwa członkowskie powinny móc decydować o sposobie dostępu do umorzenia długów, w tym o ewentualnym nałożeniu na dłużnika wymogu złożenia wniosku o umorzenie.**
- (37a) **Plan spłaty wierzycieli mógłby zakładać okresowe przelewanie wierzycielom procentowej części dochodu do dyspozycji zgodnie z prawem krajowym oraz może ponadto obejmować inne warunki i obowiązki prawne przewidziane w prawie krajowym. Państwa członkowskie mogłyby przewidzieć możliwość korygowania obowiązków związanych ze spłatą ciążących na niewypłacalnych przedsiębiorcach, jeśli ich sytuacja finansowa uległa istotnej zmianie, niezależnie od tego czy doszło do poprawy sytuacji, czy jej pogorszenia. Nie powinien istnieć wymóg, by plan spłaty wierzycieli uzyskał poparcie większości wierzycieli. Państwa członkowskie mogłyby przewidzieć, że nie uniemożliwia się przedsiębiorcom rozpoczynania nowej działalności, w tej samej lub innej dziedzinie, podczas trwania realizacji planu spłaty wierzycieli.**

- (37b)** Umorzenie długów powinno być dostępne w ramach postępowań, które obejmują plan spłaty wierzycieli, upłynnienie majątku lub kombinację obu tych wariantów. Wykonując niniejsze przepisy, państwa członkowskie mają swobodę wyboru pomiędzy tych alternatyw, a w przypadku gdy na mocy prawa krajowego istnieje dostęp do więcej niż jednego rodzaju procedury prowadzącej do umorzenia długów, państwa członkowskie powinny zapewnić, by co najmniej jedna z takich procedur oferowała niewypłacalnym przedsiębiorcom możliwość uzyskania całkowitego umorzenia długów w terminie nie dłuższym niż trzy lata. W przypadku postępowań będących kombinacją upłynnienia majątku oraz planu spłaty wierzycieli okres umorzenia długów powinien zacząć bieg najpóźniej w momencie zatwierdzenia planu spłaty wierzycieli przez sąd lub w momencie rozpoczęcia jego realizacji, na przykład w momencie wniesienia pierwszej raty w ramach planu, lecz mógłby również zacząć bieg wcześniej, na przykład wraz z wydaniem decyzji o wszczęciu postępowania.
- (37c)** W postępowaniach, które nie obejmują planu spłaty wierzycieli, okres umorzenia długów powinien rozpoczynać się najpóźniej wraz z decyzją organu sądowego lub administracyjnego o wszczęciu postępowania lub w momencie ustanowienia masy upadłościowej. Do celów obliczania okresu umorzenia długów na podstawie niniejszej dyrektywy państwa członkowskie mogłyby przewidzieć, iż pojęcie „wszczęcie postępowania” nie obejmuje wstępnych środków, takich jak środki zabezpieczające lub powołanie tymczasowego zarządcy upadłościowego, chyba że środki takie pozwalają na upłynnienie majątku, w tym na zbycie składników majątku i ich podział na rzecz wierzycieli. Ustanowienie masy upadłościowej niekoniecznie powinno wiązać się z formalną decyzją lub zatwierdzeniem przez organ sądowy lub administracyjny, o ile wymóg wydania takiej decyzji nie jest już przewidziany w prawie krajowym, oraz może polegać na przedłożeniu wykazu składników aktywów i pasywów.
- (37d)** W przypadku gdy ścieżka proceduralna prowadząca do umorzenia długów wiąże się z upłynnieniem majątku przedsiębiorcy, państwa członkowskie nadal mogą przewidzieć, że wniosek o umorzenie będzie rozpatrywany odrębnie od upłynnienia majątku, pod warunkiem że taki wniosek stanowi integralny element ścieżki proceduralnej prowadzącej do umorzenia długów na mocy niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie powinny mieć swobodę wyboru przepisów krajowych dotyczących ciężaru dowodu, które mają zastosowanie, by możliwe było umorzenie długów, co oznacza, że dłużnik może być prawnie zobowiązany do przedstawienia dowodów potwierdzających wywiązanie się ze swoich obowiązków.

- (38) Nie we wszystkich okolicznościach właściwe jest, aby po upływie (...) okresu **nie dłuższego niż trzy lata** nastąpiło całkowite umorzenie **długów** lub wygasł zakaz prowadzenia działalności, **dlatego można przewidzieć odstępstwa od tego przepisu, należyte uzasadnione względami określonymi w prawie krajowym. Takie odstępstwa można przewidzieć** na przykład w przypadkach, gdy dłużnik jest nieuczciwy lub działał w złej wierze lub gdy nie wywiązał się z pewnych obowiązków prawnych, w tym obowiązków dotyczących przyniesienia maksymalnych zysków wierzycielom, które to obowiązki mogą mieć formę ogólnego obowiązku generowania dochodów lub aktywów. Można przewidzieć szczególne odstępstwo w przypadku konieczności zagwarantowania równowagi między prawami dłużnika a prawami wierzyciela lub wierzycieli, na przykład gdy wierzyciel jest osobą fizyczną potrzebującą większej ochrony niż dłużnik. Odstępstwo mogłoby być również zasadne w przypadku, gdy nie są pokrywane koszty postępowania prowadzącego do umorzenia długów, w tym opłaty pobierane przez organy sądowe i administracyjne oraz zarządców upadłościowych. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość przewidzenia w prawie krajowym możliwości cofnięcia – po tym jak zostanie przyznane umorzenie – korzyści płynących z całkowitego umorzenia długów, na przykład w przypadku gdy sytuacja finansowa dłużnika ulega znacznej poprawie na skutek niespodziewanych okoliczności, takich jak wygrana na loterii lub wejście w posiadanie spadku lub darowizny. Państwa członkowskie powinny zachować możliwość przewidzenia dodatkowych odstępstw – gdy zachodzą pewne ściśle określone okoliczności i w należyte uzasadnionych przypadkach. Jeśli istnieje należyte uzasadniony powód przewidziany w prawie krajowym, właściwe może być ograniczenie możliwości umorzenia długów w przypadku niektórych kategorii długu. Długi zabezpieczone mogą zostać wyłączone z możliwości umorzenia tylko do wartości zabezpieczenia zgodnie z prawem krajowym, natomiast pozostałą część długu należy traktować jak dług niezabezpieczony. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyłączenia także innych kategorii długu, gdy ma to należyte uzasadnienie.

- (38a)** W przypadku gdy na skutek zakazu prowadzenia działalności odmówiono przedsiębiorcy wydania zezwolenia lub licencji na prowadzenie danej działalności rzemieślniczej, gospodarczej, handlowej lub zawodowej lub gdy takie zezwolenie cofnięto, niniejsza dyrektywa nie powinna uniemożliwiać państwom członkowskim nałożenia na przedsiębiorcę wymogu złożenia nowego wniosku o uzyskanie takiego zezwolenia lub takiej licencji, po tym jak wygaśnie zakaz wykonywania takiej działalności. Przy przyjmowaniu decyzji dotyczącej działalności szczególnie nadzorowanej organ danego państwa członkowskiego mógłby również brać pod uwagę fakt – także w przypadku wygaśnięcia okresu zakazu prowadzenia działalności – że niewypłacalny przedsiębiorca uzyskał umorzenie długów zgodnie z niniejszą dyrektywą.
- (38b)** W przypadku gdy państwa członkowskie przewidują w przepisach, że przedsiębiorca podlega odrębnym postępowaniom upadłościowym w odniesieniu do swoich długów związanych z działalnością zawodową i długów z nią niezwiązanych, potrzebne byłoby skoordynowanie takich różnych postępowań – na przykład, w sytuacji gdy dany składnik majątku jest wykorzystywany zarówno w działalności zawodowej przedsiębiorcy, jak i poza nią. Państwa członkowskie, które zezwalają przedsiębiorcom na kontynuowanie działalności na własny rachunek podczas trwania postępowania upadłościowego, powinny nadal mieć możliwość przewidzenia w przepisach, że tacy przedsiębiorcy mogą podlegać nowemu postępowaniu upadłościowemu, w przypadku gdy taka kontynuowana działalność stanie się niewypłacalna.

(39) Konieczne jest utrzymanie i zwiększenie przejrzystości i przewidywalności postępowań, tak aby ich wyniki sprzyjały podtrzymywaniu działalności przedsiębiorstw i dawaniu przedsiębiorcom drugiej szansy lub umożliwiały sprawną likwidację nierentownych przedsiębiorstw. Należy również skrócić postępowania upadłościowe – ich przewlekłość w wielu państwach członkowskich prowadzi do niepewności prawa dla wierzycieli i inwestorów oraz osiągania niskich stóp odzysku. W kontekście mechanizmu ściślejszej współpracy pomiędzy sądami a zarządcami w sprawach transgranicznych wprowadzonego rozporządzeniem (UE) 2015/848 profesjonalizm wszystkich zaangażowanych podmiotów powinien osiągnąć w całej Unii zbliżony wysoki poziom. Aby osiągnąć te cele, państwa członkowskie powinny zapewnić, by członkowie organów sądowych i administracyjnych zostali **odpowiednio** przeszkoleni i dysponowali **wiedzą fachową potrzebną do wykonywania ich obowiązków. Odbycie odpowiedniego szkolenia i zdobycie wiedzy fachowej jest również możliwe w ramach pełnienia funkcji członka organu sądowego lub administracyjnego lub, przed powołaniem do pełnienia takiej funkcji, w ramach wykonywania innego stosownego zawodu.** Takie (...) szkolenia i wiedza fachowa powinny umożliwić **podejmowanie w sprawny sposób** decyzji o potencjalnie znaczących skutkach ekonomicznych i społecznych i nie **musi** to oznaczać, że członkowie sądownictwa muszą prowadzić wyłącznie sprawy z zakresu restrukturyzacji, upadłości i drugiej szansy. **Państwa członkowskie powinny zapewnić, by postępowania dotyczące restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów przebiegały sprawnie, a także szybko.** Skutecznym sposobem osiągnięcia **wyżej wymienionych celów** może być na przykład utworzenie wyspecjalizowanych sądów lub izb sądowych **lub powoływanie wyspecjalizowanych sędziów** zgodnie z prawem krajowym regulującym organizację systemu sądowego, **jak również skoncentrowanie jurysdykcji w ograniczonej liczbie organów sądowych lub administracyjnych. Państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do zapewnienia, by takie postępowania były uprzywilejowane w stosunku do innych postępowań.**

(40) Państwa członkowskie powinny również zapewnić, by zarządcy restrukturyzacyjni, zarządcy upadłościowi i **zarządcy na potrzeby umorzenia długów**, którzy są powoływani przez organy sądowe lub administracyjne, byli **odpowiednio** przeszkoleni i podlegali nadzorowi w zakresie wykonywania powierzonych im zadań, by byli powoływani w przejrzysty sposób, z należywym uwzględnieniem konieczności zapewnienia sprawnego przebiegu postępowań, oraz by wykonywali swoje zadania w uczciwy sposób. **Odbycie odpowiedniego szkolenia i zdobycie wiedzy fachowej przez zarządców mogłoby również być możliwe w ramach pełnienia funkcji zawodowej, a państwa członkowskie nie powinny mieć obowiązku same zapewniać potrzebnych szkoleń, lecz mogą się tym zajmować na przykład stowarzyszenia zawodowe lub inne organizacje. Zakresem tych przepisów należy objąć także zarządców upadłościowych określonych w rozporządzeniu (UE) 2015/848. Obejmuje to przypadki, w których zarządcy wybierani są przez dłużnika, przez wierzycieli lub przez komitet wierzycieli z wykazu lub z puli uprzednio zatwierdzanych przez organ sądowy lub administracyjny. Wybierając zarządcę, dłużnik, wierzyciele lub komitet wierzycieli mogliby korzystać z marginesu swobody w odniesieniu do wiedzy fachowej i doświadczenia, jakimi dysponuje zarządca ogólnie i z uwzględnieniem wymogów konkretnej sprawy, a dłużnicy, którzy są osobami fizycznymi, mogliby zostać całkowicie zwolnieni z takiego obowiązku. W sprawach z elementami transgranicznymi decyzja o powołaniu powinna między innymi uwzględniać to, czy zarządcy są w stanie wywiązać się z wynikających z rozporządzenia (UE) 2015/848 obowiązków w zakresie komunikowania się i współpracy z zarządcami upadłościowymi oraz organami sądowymi i administracyjnymi za granicą, a także czy dysponują oni zasobami ludzkimi i administracyjnymi umożliwiającymi rozpatrywanie potencjalnie obszernych spraw. (...) Państwa członkowskie nadal mają możliwość wyboru zarządcy z zastosowaniem innej metody wyboru, takiej jak wybór losowy przy użyciu oprogramowania komputerowego, pod warunkiem że osoba lub mechanizm wybierające zarządcę w danej sprawie należycie uwzględnią jego doświadczenie i wiedzę fachową. Państwa członkowskie powinny mieć prawo zdecydować o sposobach wnoszenia sprzeciwu wobec wyboru lub powołania zarządcy lub występowania o jego zmianę – na przykład za pośrednictwem komitetu wierzycieli.**

- (40a) **Zarządcy powinni podlegać mechanizmom nadzorczym i regulacyjnym, które powinny obejmować skuteczne środki zapewniające rozliczalność zarządców, którzy nie dopełnili swoich obowiązków – na przykład zmniejszenie wynagrodzenia zarządcy, skreślenie z wykazu lub z puli zarządców, którzy mogą być powoływani w sprawach dotyczących upadłości, a także, w stosownych przypadkach, sankcje dyscyplinarne, administracyjne lub karne. Takie mechanizmy nadzorcze i regulacyjne powinny pozostawać bez uszczerbku dla przepisów prawa krajowego dotyczących odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikające z naruszenia zobowiązań umownych i pozaumownych. Osiągnięcie takich standardów jest zasadniczo możliwe bez tworzenia nowych zawodów czy kwalifikacji w prawie krajowym. Zakres zastosowania niniejszych przepisów można – zgodnie z prawem krajowym – rozszerzyć na innych zarządców. Państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do zapewnienia, by spory dotyczące wynagrodzenia zarządców były uprzywilejowane w stosunku do innych postępowań.**
- (41) Aby w większym stopniu skrócić postępowania, **ułatwić** aktywniejszy udział wierzycieli w **postępowaniach dotyczących** restrukturyzacji, upadłości i umorzenia **długów** oraz zapewnić wierzycielom podobne warunki, niezależnie od tego, gdzie w Unii znajduje się ich siedziba lub miejsce zamieszkania, **państwa członkowskie powinny wprowadzić przepisy, na podstawie których dłużnicy, wierzyciele, zarządcy oraz organy sądowe i administracyjne będą mogli stosować elektroniczne środki komunikacji na odległość.** Powinna zatem istnieć możliwość, aby działania proceduralne, takie jak zgłoszenie wierzytelności przez wierzycieli, powiadomienie **wierzycieli** lub wnoszenie **skarg** i odwołań, były przeprowadzane drogą elektroniczną. **Państwa członkowskie mogłyby przewidzieć w przepisach, że wierzyciel może być powiadamiany drogą elektroniczną tylko wtedy, gdy odnośny wierzyciel wyraził wcześniej zgodę na komunikację drogą elektroniczną. Strony nie powinny mieć obowiązku stosowania takich środków elektronicznych, jeśli środki takie nie są obowiązkowe na mocy prawa krajowego, bez uszczerbku dla możliwości ustanowienia przez państwa członkowskie obowiązkowego systemu elektronicznego składania i doręczania dokumentów w postępowaniach dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów. Państwa członkowskie mogą wybrać konkretne środki komunikacji elektronicznej, które mogłyby obejmować, na przykład, specjalnie utworzony system do elektronicznego przekazywania takich dokumentów lub korzystanie z poczty elektronicznej, przy czym państwa członkowskie zachowałyby możliwość wprowadzenia elementów zapewniających bezpieczeństwo komunikacji elektronicznej, takich jak podpis elektroniczny lub usługi zaufania, takie jak usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014.**

- (42) Ważne jest zbieranie rzetelnych i **porównywalnych** danych dotyczących wyników postępowań restrukturyzacyjnych, upadłościowych i postępowań w zakresie umorzenia długów – w celu monitorowania wdrażania i stosowania niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie powinny zatem zbierać i agregować dane o stopniu szczegółowości wystarczającym, by można było dokładnie ocenić działanie dyrektywy w praktyce, **oraz powinny przekazywać te dane Komisji. Formularz do przekazywania takich danych Komisji, który opracuje Komisja przy pomocy komitetu w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011, powinien zawierać krótki wykaz głównych wyników postępowań, które są wspólne dla wszystkich państw członkowskich. Na przykład w przypadku postępowania restrukturyzacyjnego głównymi wynikami mogłyby być: postępowania, w wyniku których plan został zatwierdzony przez sąd; plany, które nie zostały zatwierdzone przez sąd; postępowania restrukturyzacyjne, które przekształcono w postępowania likwidacyjne lub które zakończono ze względu na wszczęcie postępowania likwidacyjnego przed zatwierdzeniem planu przez sąd. Państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do przekazywania informacji o wynikach w podziale na typy w przypadku tych postępowań, które zakończyły się przed podjęciem odpowiednich środków; zamiast tego mogłyby podać łączną liczbę wszystkich postępowań, które zostały uznane za niedopuszczalne, odrzucone lub wycofane przed wszczęciem postępowania. Formularz powinien również zawierać wykaz rozwiązań, które państwa członkowskie mogłyby wziąć pod uwagę przy ustalaniu wielkości dłużnika, poprzez odniesienie do jednego lub kilku elementów definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, które to elementy są wspólne w przepisach wszystkich państw członkowskich. Jednym z tych rozwiązań powinna być w każdym razie możliwość ustalania wielkości dłużników wyłącznie na podstawie liczby pracowników. Formularz opracowany przy pomocy komitetu powinien również definiować elementy średniego kosztu i średnich stóp odzysku, w odniesieniu do których państwa członkowskie mogą zbierać dane na zasadzie dobrowolności. W formularzu powinny się znaleźć informacje o tym, jakie elementy mogłyby być brane pod uwagę przez państwa członkowskie korzystające z techniki doboru próby, na przykład dotyczące wielkości próby, tak by zapewnić reprezentatywność pod względem rozmieszczenia geograficznego, wielkości dłużników i sektora przemysłu. Formularz powinien też umożliwiać państwom członkowskim przekazywanie dodatkowych informacji, o ile będą one dysponować takimi informacjami, na przykład na temat całkowitej kwoty aktywów i pasywów dłużników.**

- (43) Fundamentem stabilności rynków finansowych są umowy o zabezpieczenie finansowe – dotyczy to zwłaszcza zabezpieczeń związanych z uczestnictwem w określonych systemach lub w operacjach banku centralnego, a także depozytów zabezpieczających przekazywanych kontrahentom centralnym. Ponieważ wartość instrumentów finansowych stanowiących zabezpieczenie może cechować duża zmienność, niezwykle ważne jest, aby zostały sprzedane, zanim stracą na wartości. Z tego względu (...) dyrektywa 98/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r.¹⁴, dyrektywa 2002/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁵ oraz rozporządzenie (UE) nr 648/2012¹⁶ **powinny być nadrzędne względem przepisów niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyłączenia uzgodnień dotyczących kompensowania sald, w tym nettingu upadłościowego, ze skutków wstrzymywania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku, nawet w okolicznościach, gdy nie są one objęte zakresem stosowania wyżej wymienionych instrumentów, jeżeli takie uzgodnienia są wykonalne na mocy prawa danego państwa członkowskiego, nawet jeśli wszczęto postępowanie upadłościowe. Może to dotyczyć znacznej liczby umów ramowych powszechnie stosowanych na rynku finansowym, energetycznym i towarowym, zarówno przez kontrahentów niefinansowych, jak i finansowych. Uzgodnienia te ograniczają ryzyka systemowe, zwłaszcza na rynkach instrumentów pochodnych. Uzgodnienia takie można by zatem wyłączyć z ograniczeń, które przepisy o upadłości nakładają na umowy niewykonane. W związku z tym państwa członkowskie powinny również mieć możliwość wyłączania ze skutków wstrzymywania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku ustawowych uzgodnień dotyczących nettingu upadłościowego po wszczęciu postępowania upadłościowego. Kwota będąca wynikiem zastosowania uzgodnień dotyczących nettingu upadłościowego powinna jednak być objęta wstrzymaniem.**
- (43a) Państwa członkowskie będące stronami Konwencji o zabezpieczeniach międzynarodowych na wyposażeniu ruchomym (konwencji kapsztadzkiej) i protokołów do niej powinny mieć możliwość dalszego wypełniania swoich istniejących zobowiązań międzynarodowych. Przepisy dotyczące ram restrukturyzacji zapobiegawczej zawarte w niniejszej dyrektywie powinny pozostawać bez uszczerbku dla stosowania Konwencji o zabezpieczeniach międzynarodowych na wyposażeniu ruchomym i protokołów do niej.

¹⁴ Dyrektywa 98/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie zamknięcia rozliczeń w systemach płatności i rozrachunku papierów wartościowych (Dz.U. L 166 z 11.6.1998, s. 45).

¹⁵ Dyrektywa 2002/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych (Dz.U. L 168 z 27.6.2002, s. 43).

¹⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (Dz.U. L 201 z 27.7.2012, s. 1).

(44) Przepisy prawa spółek nie powinny zagrażać procesowi przyjmowania i realizacji planu restrukturyzacji. Państwa członkowskie powinny zatem odstąpić od wymogów określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132¹⁷, które dotyczą obowiązku zwołania walnego zgromadzenia i oferowania akcji akcjonariuszom z zachowaniem ich prawa pierwszeństwa, w zakresie i na okres, w jakim odstępstwo takie jest niezbędne do zapewnienia, by akcjonariusze nadużywający praw przysługujących im na mocy dyrektywy (UE) 2017/1132 nie udaremnili działań restrukturyzacyjnych. **Państwa członkowskie mogą być na przykład zmuszone wprowadzić odstępstwa od obowiązku zwoływania walnego zgromadzenia akcjonariuszy lub od zwykłych okresów, w przypadku gdy kadra kierownicza ma podjąć pilne działania, by zabezpieczyć majątek przedsiębiorstwa, na przykład poprzez zwrócenie się o wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku, w sytuacji gdy nastąpiła poważna i nagła utrata kapitału subskrybowanego i zachodzi prawdopodobieństwo upadłości. Potrzeba odstępstw od przepisów prawa spółek może też zaistnieć, w przypadku gdy plan restrukturyzacji przewiduje emisję nowych akcji, które mogą być oferowane wierzycielom na zasadzie pierwszeństwa w ramach zamiany długu na udziały w kapitale własnym, lub przewiduje ograniczenie kwoty kapitału subskrybowanego w przypadku przejęcia części przedsiębiorstwa. Takie odstępstwa powinny być ograniczone w czasie w zakresie, w jakim państwa członkowskie uznają takie odstępstwa za niezbędne dla ustanowienia ram restrukturyzacji zapobiegawczej.** Państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do **bezterminowych** lub tymczasowych, całkowitych **lub częściowych** odstępstw od przepisów prawa spółek pod warunkiem, że zapewnią, aby wymogi prawa spółek nie mogły zagrozić skuteczności procesu restrukturyzacji, lub jeśli państwa członkowskie posiadają inne, równie skuteczne instrumenty uniemożliwiające akcjonariuszom bezzasadne utrudnianie przyjęcia lub realizacji planu restrukturyzacji, który przywróciłby rentowność przedsiębiorstwa. W tym kontekście państwa członkowskie powinny zwrócić szczególną uwagę na skuteczność przepisów dotyczących wstrzymania czynności egzekucyjnych i zatwierdzenia planu restrukturyzacji, które to czynności nie powinny być **bezzasadnie** blokowane przez zwołanie walnego zgromadzenia akcjonariuszy lub wyniki tego zgromadzenia.

¹⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (Dz.U. L 169 z 30.6.2017, s. 46).

Należy zatem odpowiednio zmienić dyrektywę (UE) 2017/1132. Państwa członkowskie dysponują pewnym marginesem swobody w odniesieniu do oceny, które odstępstwa są konieczne w kontekście krajowego prawa spółek w celu skutecznego wdrożenia niniejszej dyrektywy, i mogą też przewidzieć podobne wyłączenia ze stosowania wspomnianych przepisów dyrektywy 2017/1132 w ramach postępowań upadłościowych nieobjętych niniejszą dyrektywą, które umożliwiają podjęcie środków restrukturyzacyjnych.

- (45) Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną z dnia 28 września 2011 r. państw członkowskich i Komisji dotyczącą dokumentów wyjaśniających¹⁸ państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o środkach transpozycji, jednego lub więcej dokumentów wyjaśniających związki między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy ustawodawca uznaje, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione.
- (46) Należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w zakresie ustalenia wzoru formularza przekazywania danych i jego późniejszych zmian. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011¹⁹.

¹⁸ Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14.

¹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

(47) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie działające samodzielnie, natomiast ze względu na fakt, że różnice pomiędzy krajowymi ramami dotyczącymi restrukturyzacji i upadłości utrudniałyby w dalszym ciągu swobodny przepływ kapitału i swobodę przedsiębiorczości, możliwe jest lepsze osiągnięcie tych celów na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

TYTUŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy dotyczące:
 - a) **ram** restrukturyzacji zapobiegawczej dostępnych dla dłużników znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej **i, o ile tak przewidziano w prawie krajowym, mających trudności inne niż finansowe**, w przypadku gdy zachodzi prawdopodobieństwo upadłości;
 - b) postępowań prowadzących do umorzenia długów zaciągniętych przez **niewypłacalnych** przedsiębiorców i **wszelkich powiązanych okresów zakazu prowadzenia działalności; oraz**
 - c) środków zwiększających skuteczność postępowań **dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów.**

2. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do postępowań, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, jeżeli dotyczą one dłużników będących:
 - a) zakładami ubezpieczeń lub zakładami reasekuracji w rozumieniu art. 13 pkt 1 i 4 dyrektywy 2009/138/WE;
 - b) instytucjami kredytowymi w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - c) firmami inwestycyjnymi lub przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania w rozumieniu art. 4 ust. 1, **odpowiednio**, pkt 2 i 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;

- d) kontrahentami centralnymi („CCP”) w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 648/2012;
- e) centralnymi depozytami papierów wartościowych w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 909/2014;
- f) (...) podmiotami wymienionymi w art. 1 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2014/59/UE, **innymi niż instytucje i podmioty wymienione w lit. a)–e) niniejszego ustępu;**
- g) **organami publicznymi podlegającymi prawu krajowemu; oraz**
- h) osobami fizycznymi niebędącymi przedsiębiorcami.

2a. Obok postępowań wymienionych w ust. 2 niniejszego artykułu, państwa członkowskie mogą wyłączyć postępowania wspomniane w ust. 1 niniejszego artykułu, które dotyczą dłużników będących innymi podmiotami finansowymi świadczącymi usługi finansowe podlegające specjalnym uzgodnieniom, na mocy których krajowe organy nadzoru lub organy ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji dysponują szerokimi uprawnieniami interwencyjnymi porównywalnymi do uprawnień określonych dla podmiotów, które wymienia się w ust. 2 lit. a)–f) niniejszego artykułu. Państwa członkowskie informują Komisję o tych specjalnych uzgodnieniach.

3. Państwa członkowskie mogą rozszerzyć zakres stosowania postępowań, o których mowa w ust. 1 lit. b), o **niewypłacalne** osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami.

Państwa członkowskie mogą ograniczyć stosowanie ust. 1 lit. a) do osób prawnych.

4. **Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że ramy restrukturyzacji zapobiegawczej, o których mowa w ust. 1 lit. a), nie obejmują następujących roszczeń lub nie wpływają na następujące roszczenia:**

- a) **istniejące lub przyszłe roszczenia obecnych lub byłych pracowników;**

- b) **roszczenia alimentacyjne wynikające ze stosunku rodzinnego, pokrewieństwa, małżeństwa lub powinowactwa; lub**
- c) **roszczenia, które wynikają z odpowiedzialności deliktowej dłużnika.**

Artykuł 2

Definicje

1. Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- (1) (...)
- (2) „restrukturyzacja” oznacza **środki, które obejmują** zmianę składu, stanu lub struktury aktywów i pasywów dłużnika lub jakiegokolwiek innego elementu struktury kapitałowej dłużnika, (...) **na przykład** sprzedaż aktywów lub części przedsiębiorstwa, **a o ile tak przewidziano w prawie krajowym – sprzedaż jako przedsiębiorstwa kontynuującego działalność, a także wszelkie niezbędne zmiany operacyjne**, lub kombinację tych elementów (...);
- (3) „zainteresowana strona” oznacza **wierzyciela**, którego roszczeń, oraz – w przypadku, gdy ma to zastosowanie na mocy prawa krajowego – udziałowców, których (...) udziałów **bezpośrednio** dotyczy plan restrukturyzacji;
- (3a) „udziałowiec” oznacza osobę, która posiada udziały własnościowe w dłużniku lub w przedsiębiorstwie dłużnika, w tym akcjonariuszy, w zakresie, w jakim osoba ta nie jest wierzycielem;
- (4) „wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku” oznacza **przyznane przez organ sądowy lub administracyjny lub przyznane z mocy prawa** czasowe zawieszenie przysługującego wierzycielowi prawa do egzekucji roszczenia wobec dłużnika **i, o ile tak przewidziano w prawie krajowym, wobec dostawcy zabezpieczenia będącego stroną trzecią, w kontekście postępowania sądowego, administracyjnego lub innego, lub też czasowe zawieszenie prawa do zajęcia lub upłynnienia w trybie pozasądowym majątku lub przedsiębiorstwa dłużnika;**

- (5) „**umowa niewykonana**” oznacza **umowę** pomiędzy dłużnikiem a wierzycielem lub wierzycielami, na mocy której obie **strony** mają jeszcze niewykonane zobowiązania w momencie **przyznania lub zastosowania** wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku;
- (6) (...)
- (7) (...)
- (8) (...)
- (9) „kryterium ochrony najlepszych interesów wierzycieli” oznacza, że żaden wierzyciel wyrażający sprzeciw nie może znaleźć się w efekcie planu restrukturyzacji w gorszej sytuacji, **niż ta, w jakiej znalazłby się** w przypadku likwidacji – czy to w drodze stopniowej likwidacji, czy sprzedaży jako przedsiębiorstwa kontynuującego działalność – **gdyby na mocy prawa krajowego zastosowano normalną kolejność zaspokajania w postępowaniu likwidacyjnym, albo w przypadku drugiego w kolejności najlepszego scenariusza alternatywnego, gdyby plan restrukturyzacji nie został zatwierdzony**;
- (10) (...)
- (11) „nowe finansowanie” oznacza wszelką nową **pomoc finansową** (...) dostarczoną przez istniejącego lub nowego wierzyciela w **celu** zrealizowania planu restrukturyzacji i (...) **uwzględnioną** w tym planie restrukturyzacji (...);
- (12) „finansowanie przejściowe” oznacza **nową pomoc finansową** (...) dostarczoną przez istniejącego lub nowego wierzyciela, **która obejmuje co najmniej pomoc finansową w trakcie wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku** i która jest **zasadnie** i niezwłocznie konieczna, aby zapewnić kontynuowanie działalności przedsiębiorstwa dłużnika lub (...) aby utrzymać lub zwiększyć wartość tego przedsiębiorstwa (...);
- (13) „(...) przedsiębiorca” oznacza osobę fizyczną prowadzącą działalność handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową (...);

- (14) „całkowite umorzenie długów” oznacza zniesienie możliwości wyegzekwowania od przedsiębiorcy zobowiązań umarzalnych lub umorzenie niespłaconych zobowiązań umarzalnych jako takich w ramach postępowania, które może obejmować upłynienie majątku lub (...) plan spłaty wierzycieli, lub oba te warianty;
- (15) „zarządca restrukturyzacyjny” oznacza osobę lub organ powołane przez organ sądowy lub administracyjny do przeprowadzenia, **w szczególności**, co najmniej jednego z następujących zadań:
- a) **pomoc** dłużnikowi i wierzycielom w przygotowaniu lub negocjowaniu planu restrukturyzacji;
 - b) **nadzór** nad działalnością dłużnika podczas negocjowania planu restrukturyzacji i przedkładanie sprawozdań organowi sądowemu lub administracyjnemu;
 - c) **objęcie** częściowego zarządu nad majątkiem lub sprawami dłużnika podczas negocjacji.

2. Do celów niniejszej dyrektywy następujące pojęcia należy rozumieć zgodnie z definicją zawartą w prawie krajowym:

- a) **upadłość;**
- b) **prawdopodobieństwo upadłości;**
- c) **małe i średnie przedsiębiorstwa („MŚP”).**

Artykuł 3

Wczesne ostrzeżenie i dostęp do informacji

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby dłużnicy (...) mieli dostęp do **co najmniej jednego** instrumentu wczesnego ostrzeżenia, który pozwala wykryć **okoliczności mogące prowadzić do pojawienia się prawdopodobieństwa upadłości i który może zasygnalizować** dłużnikowi (...) konieczność podjęcia **niezwłocznych** działań.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby dłużnicy (...) mieli dostęp do właściwych (...) informacji dotyczących **dostępnych** narzędzi wczesnego ostrzeżenia, **a także postępowań i środków, odnoszących się do restrukturyzacji i (...)** umorzenia **długów (...)**.
3. Państwa członkowskie mogą ograniczyć dostęp, o którym mowa w ust. 1 i 2, do **MŚP i przedsiębiorców**.

TYTUŁ II

Ramy restrukturyzacji zapobiegawczej

Rozdział 1

Dostępność ram restrukturyzacji zapobiegawczej

Artykuł 4

Dostępność ram restrukturyzacji zapobiegawczej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w sytuacji, gdy zachodzi prawdopodobieństwo wystąpienia upadłości, dłużnicy (...) mieli dostęp do (...) ram restrukturyzacji zapobiegawczej, które pozwalają im przeprowadzić restrukturyzację (...) **z myślą o zapobieżeniu upadłości i zapewnieniu ich rentowności.**
- 1a. **Państwa członkowskie mogą utrzymać lub ustanowić test rentowności na mocy prawa krajowego, pod warunkiem że taki test ma na celu wykluczenie dłużników, którzy nie mają szans na zapewnienie rentowności, i że może być on przeprowadzony bez szkody dla majątku dłużnika.**
- 1b. **Państwa członkowskie mogą określić, ile razy w danym okresie dłużnik może skorzystać z ram restrukturyzacji zapobiegawczej przewidzianych w niniejszej dyrektywie.**
2. Ramy restrukturyzacji zapobiegawczej **przewidziane w niniejszej dyrektywie** mogą obejmować co najmniej jedno postępowanie, środek **lub przepis, które przyznają dłużnikom i zainteresowanym stronom prawa i zabezpieczenia przewidziane w niniejszym tytule w ramach spójnej całości, bez uszczerbku dla wszelkich innych ram restrukturyzacji na mocy prawa krajowego.**

3. Państwa członkowskie **mogą** wprowadzić przepisy ograniczające zaangażowanie organu sądowego lub administracyjnego do przypadków, w których **zaangażowanie takie** jest konieczne i proporcjonalne (...).
4. Ramy restrukturyzacji zapobiegawczej **na mocy niniejszej dyrektywy** są dostępne na wniosek dłużników. **Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że takie ramy są także dostępne na wniosek wierzycieli.**

Rozdział 2

Ułatwianie negocjacji w sprawie planów restrukturyzacji zapobiegawczej

Artykuł 5

Dłużnik sprawujący zarząd własny

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby dłużnicy korzystający z postępowań w zakresie restrukturyzacji zapobiegawczej zachowywali całkowity lub przynajmniej częściowy zarząd nad swoim majątkiem i zarząd w zakresie bieżącego prowadzenia działalności.
2. **W razie potrzeby decyzję o powołaniu przez organ sądowy lub administracyjny zarządcy restrukturyzacyjnego (...) podejmuje się indywidualnie dla każdego przypadku, z wyjątkiem określonych okoliczności, w których państwa członkowskie mogą nakazać obowiązkowe powołanie takiego zarządcy w każdym przypadku.**
3. (...)

Artykuł 6

Wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby dłużnicy (...) mogli uzyskać wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku (...), aby pomóc w negocjacjach planu restrukturyzacji **w ramach restrukturyzacji zapobiegawczej**.

Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że organy sądowe lub administracyjne mogą odmówić zezwolenia na wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku, jeżeli takie wstrzymanie czynności egzekucyjnych nie jest konieczne lub jeżeli nie służyłoby celom określonym w akapicie pierwszym.

2. **Bez uszczerbku dla ust. 2b i 3** państwa członkowskie zapewniają, by wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku mogło **dotyczyć** wszystkich rodzajów **roszczeń**, w tym **wierzytelności** zabezpieczonych i uprzywilejowanych.

- 2a. **Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku może** być całkowite, tzn. **dotyczyć** wszystkich wierzycieli, lub **może być** ograniczone do jednego wierzyciela lub większej liczby pojedynczych wierzycieli **lub kategorii wierzycieli (...)**.

- 2b. **Państwa członkowskie mogą w ściśle określonych okolicznościach wyłączyć niektóre wierzytelności lub kategorie wierzytelności z zakresu wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku, gdy takie wyłączenie jest należycie uzasadnione i**

- a) **gdy jest mało prawdopodobne, by egzekucja zagroziła restrukturyzacji przedsiębiorstwa; albo**
- b) **gdy skutek wstrzymania czynności egzekucyjnych doszłoby do niesprawiedliwego pokrzywdzenia wierzycieli tych roszczeń.**

3. Przepisów ust. 2 nie stosuje się do (...) roszczeń pracowników.

Państwa członkowskie mogą stosować przepisy ust. 2 do takich roszczeń, gdy – i w zakresie, w jakim – państwa członkowskie gwarantują spłatę takich wierzytelności (...) w ramach restrukturyzacji zapobiegawczej, zapewniając poziom ochrony co najmniej równoważny ochronie przewidzianej na mocy odpowiednich przepisów krajowych transponujących dyrektywę 2008/94/WE.

4. Państwa członkowskie ograniczają **pierwotny** okres wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku maksymalnie do czterech miesięcy.

5. **Niezależnie od przepisów ust. 4** państwa członkowskie mogą (...) uprawnić organ sądowy lub administracyjny do wydłużenia (...) okresu wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku lub do wydania decyzji o wprowadzeniu nowego okresu wstrzymania czynności egzekucyjnych, na wniosek **dłużnika, wierzyciela lub, tam gdzie ma to zastosowanie, zarządcy restrukturyzacyjnego**. Decyzja o takim wydłużeniu okresu lub nowym okresie wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku jest wydawana tylko w **ściśle określonych okolicznościach, w sytuacji gdy takie wydłużenie okresu lub nowy okres wstrzymania są należyście uzasadnione.**
(...)

6. (...)

7. Łączny okres wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku, włącznie z okresami wydłużenia i wznowienia, nie może przekraczać dwunastu miesięcy.

7a. **Na zasadzie odstępstwa od przepisów ust. 7, w przypadku gdy zgodnie z prawem krajowym w terminie ośmiu miesięcy od początku wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku organowi sądowemu lub administracyjnemu ma zostać przedłożony do zatwierdzenia plan restrukturyzacji, państwa członkowskie mogą przewidzieć, że wstrzymanie wydłuża się do dnia zatwierdzenia planu.**

8. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy sądowe lub administracyjne **mogły** uchylić (...) wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku w **następujących sytuacjach:**

a) **wstrzymanie nie spełnia już celu określonego w ust. 1; lub**

- b) **o ile tak przewidziano w prawie krajowym – co najmniej jeden wierzyciel lub co najmniej jedna grupa wierzycieli są lub byliby niesprawiedliwie pokrzywdzeni wskutek wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku.**

Państwa członkowskie mogą ograniczyć możliwość uchylania wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku do sytuacji, w których wierzyciele nie mieli możliwości się wypowiedzieć, zanim wstrzymanie stało się skuteczne lub zanim organ sądowy lub administracyjny zezwolił na przedłużenie jego okresu.

W ramach terminu określonego w ust. 4 państwa członkowskie mogą przewidzieć okres minimalny, w którego trakcie nie można uchylić wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku.

9. (...)

Artykuł 7

Skutki wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku

1. **Jeżeli ciężący na dłużniku na mocy prawa krajowego obowiązek złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, które może zakończyć się likwidacją dłużnika, powstaje w okresie wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku, obowiązek ten jest zawieszany na ten okres.**
2. (...) **Wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku zgodnie z art. 6 zawiesza, na okres wstrzymania, wszczęcie postępowania upadłościowego, które może zakończyć się likwidacją dłużnika, na wniosek wierzyciela lub wierzycieli.**

3. Państwa członkowskie mogą odstąpić od stosowania przepisów **ust. 1 i 2**, gdy dłużnik (...) nie jest już w stanie spłacać **swoich** długów w terminie ich wymagalności(...). W takim przypadku państwa członkowskie zapewniają, aby (...) organ sądowy lub administracyjny (...) mógł (...) utrzymać korzyści związane ze wstrzymaniem czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku, **jeżeli, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, wszczęcie postępowania upadłościowego, które może zakończyć się likwidacją dłużnika, nie byłoby zgodne z ogólnym interesem wierzycieli.**
4. (...)
5. Państwa członkowskie zapewniają, aby wierzyciele nie mogli wstrzymywać się z wykonaniem, ani rozwiązywać, przyspieszać wykonania lub w jakikolwiek inny sposób zmieniać umów niewykonanych ze szkodą dla dłużnika na mocy klauzuli umownej przewidującej podjęcie takich środków, na podstawie samego faktu:
- c) **wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania dotyczącego restrukturyzacji zapobiegawczej;**
 - d) **wystąpienia z wnioskiem o wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku;**
 - e) **wszczęcia postępowania dotyczącego restrukturyzacji zapobiegawczej; lub**
 - f) **przyznania wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku jako takich. (...)**
- 5a. Państwa członkowskie **mogą przewidzieć przepisy uniemożliwiające** (...) wierzycielom, których dotyczy wstrzymanie czynności egzekucyjnych, **wstrzymywanie się** z wykonaniem lub **rozwiązywanie** umów niewykonanych, **przyspieszenie wykonania** lub **dokonywanie** jakichkolwiek innych **zmian** w tych umowach ze szkodą dla dłużnika, **lub przepisy ograniczające takie praktyki**, w odniesieniu do długów, które powstały przed wstrzymaniem czynności egzekucyjnych i **nie zostały spłacone przez dłużnika.**
- Niniejszy ustęp ma zastosowanie w szczególności w przypadku podstawowych umów, które są niezbędne do kontynuowania bieżącego prowadzenia działalności.**

- 5b. Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że wstrzymanie czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku nie ma zastosowania do uzgodnień dotyczących kompensowania sald, w tym uzgodnień dotyczących nettingu upadłościowego, na rynkach finansowych, energetycznych i towarowych, nawet w okolicznościach, gdy nie ma zastosowania art. 31, jeśli takie uzgodnienia podlegają wykonaniu na mocy krajowych przepisów o upadłości. Wstrzymanie czynności egzekucyjnych ma jednak zastosowanie do egzekucji przez wierzyciela roszczenia wobec dłużnika, które wynika z realizacji uzgodnienia dotyczącego kompensowania sald.**
6. **Niniejsza dyrektywa nie uniemożliwia** dłużnikowi spłacania w ramach prowadzenia zwykłej działalności gospodarczej wierzytelności i należności wierzycieli, których nie dotyczy wstrzymanie czynności egzekucyjnych, oraz wierzytelności zainteresowanych wierzycieli powstałych (...) w **okresie** wstrzymania czynności egzekucyjnych w indywidualnym przypadku.
7. Państwa członkowskie **zapewniają, by samo wygaśnięcie wstrzymania czynności egzekucyjnych bez przyjęcia planu restrukturyzacji nie powodowało wszczęcia postępowania upadłościowego, które może zakończyć się likwidacją dłużnika, chyba że spełnione są inne, określone w prawie krajowym, warunki wszczęcia takiego postępowania.**

Rozdział 3

Plany restrukturyzacji

Artykuł 8

Treść planów restrukturyzacji

1. Państwa członkowskie wymagają, aby plany restrukturyzacji przedkładane **do przyjęcia zgodnie z art. 9 lub przedkładane** organowi sądowemu lub administracyjnemu do zatwierdzenia **zgodnie z art. 10** zawierały co najmniej następujące informacje:
 - a) dane identyfikujące dłużnika (...);
 - b) **aktywa i pasywa w momencie przedkładania planu restrukturyzacji oraz opis sytuacji ekonomicznej dłużnika i położenia pracowników, a także opis** przyczyn i skali trudności (...) dłużnika;
 - c) (...) zainteresowane strony, które wymienia się indywidualnie lub opisuje (...) według kategorii długów, **zgodnie z prawem krajowym**, oraz ich roszczenia lub udziały objęte planem restrukturyzacji;
 - d) **tam gdzie ma to zastosowanie** – grupy, na które podzielono zainteresowane strony w celu przyjęcia planu **restrukturyzacji**, (...) oraz (...) odnośne wartości **roszczeń i udziałów** każdej grupy;
 - e) **tam gdzie ma to zastosowanie** – (...) strony, **na które plan restrukturyzacji nie ma wpływu** i które wymienia się indywidualnie lub opisuje (...) według kategorii długów, **zgodnie z prawem krajowym**, wraz z **opisem**, dlaczego proponuje się, aby plan **nie** miał wpływu na te strony;

- f) warunki planu **restrukturyzacji**, w tym w **szczegółności**:
- (i) wszelkie **proponowane środki restrukturyzacji**, o których mowa w **art. 2 ust. 1 pkt 2**;
 - (ii) proponowany okres trwania **takich środków, jeśli ma to zastosowanie**; **oraz**
 - (iii) wszelkie nowe finansowanie przewidywane w ramach planu restrukturyzacji **oraz powody, dla których konieczna jest realizacja tego planu**; **oraz**
- g) (...) **uzasadnienie**, w którym wyjaśnia się, dlaczego **istnieje racjonalna szansa na to, że plan restrukturyzacji zapobiegnie upadłości dłużnika i zapewni rentowność przedsiębiorstwa**, w tym wskazuje się ewentualne warunki wstępne konieczne dla powodzenia planu.
2. Państwa członkowskie **udostępniają online kompleksową listę kontrolną** dla planów restrukturyzacji **dostosowaną do potrzeb MŚP**. Lista kontrolna zawiera **praktyczne wskazówki co do sposobu opracowania planu restrukturyzacji zgodnie z prawem krajowym**. (...)
3. (...)

Artykuł 9

Przyjęcie planów restrukturyzacji

01. Państwa członkowskie **zapewniają, by bez względu na to, kto występuje o postępowanie dotyczące restrukturyzacji zapobiegawczej zgodnie z art. 4, dłużnicy mieli prawo przedłożyć plan restrukturyzacji zainteresowanym stronom do przyjęcia**. Państwa członkowskie mogą również przewidzieć, że prawo przedkładania planów restrukturyzacji mają wierzyciele i zarządcy restrukturyzacyjni.

1. Państwa członkowskie zapewniają (...) zainteresowanym **stronom** prawo głosu w sprawie przyjęcia planu restrukturyzacji. (...)
- 1a. **Niezależnie od ust. 1 państwa członkowskie mogą wyłączyć z zakresu prawa głosu następujące grupy:**
 - a) **udziałowcy;**
 - b) **wierzyciele, których roszczenia mają niższy stopień uprzywilejowania niż roszczenia zwykłych wierzycieli niezabezpieczonych w przypadku zastosowania normalnej kolejności zaspokajania w postępowaniu likwidacyjnym; lub**
 - c) **wszelkie podmioty powiązane z dłużnikiem lub przedsiębiorstwem dłużnika, gdy na mocy prawa krajowego zachodzi konflikt interesów.**
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby zainteresowane strony były traktowane jako odrębne grupy, (...) które odzwierciedlają **dostateczną** wspólnotę interesów **na mocy prawa krajowego**. Do celów przyjęcia planu restrukturyzacji należy wyznaczyć odrębne grupy co najmniej dla wierzycieli zabezpieczonych i niezabezpieczonych. Państwa członkowskie mogą również przewidzieć wymóg utworzenia osobnej grupy dla **roszczeń pracowników**.

Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że dłużnicy będący MŚP mogą podjąć decyzję o nietraktowaniu zainteresowanych stron jako odrębnych grup.
3. **Tworzenie grup** podlega weryfikacji przez organ sądowy lub administracyjny po przedłożeniu wniosku o zatwierdzenie planu restrukturyzacji. **Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że organ sądowy lub administracyjny weryfikuje i zatwierdza tworzenie grup na wcześniejszym etapie.**
4. Plan restrukturyzacji (...) zostaje przyjęty przez zainteresowane strony, o ile uzyska poparcie większości – ustalonej na podstawie kwoty ich roszczeń lub wartości udziałów – w każdej grupie. **Państwa członkowskie mogą dodatkowo nałożyć wymóg uzyskania większości ustalonej na podstawie liczby zainteresowanych stron w każdej grupie.**

Państwa członkowskie określają większości, jakie są wymagane do przyjęcia planu restrukturyzacji. **Większości te nie mogą (...) przekraczać 75 % kwoty roszczeń lub wartości udziałów w każdej grupie lub, tam gdzie ma to zastosowanie, 75 % liczby zainteresowanych stron w każdej grupie.**

5. **Niezależnie od ust. 1–4** państwa członkowskie mogą **przewidzieć**, że **formalne** głosowanie w sprawie przyjęcia planu restrukturyzacji (...) **może zostać zastąpione** porozumieniem z wymaganą większością.
6. (...)

Artykuł 10

Zatwierdzenie planów restrukturyzacji

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby **co najmniej** następujące plany restrukturyzacji **były** wiążące dla stron tylko wówczas, gdy zostały zatwierdzone przez organ sądowy lub administracyjny:
 - a) plany restrukturyzacji, które mają wpływ na **roszczenia lub** udziały zainteresowanych stron wyrażających sprzeciw; **oraz**
 - b) plany restrukturyzacji przewidujące nowe finansowanie.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby warunki, po spełnieniu których plan restrukturyzacji może zostać zatwierdzony przez organ sądowy lub administracyjny, były jasno określone i obejmowały co najmniej następujące wymogi:
 - a) plan restrukturyzacji przyjęto zgodnie z art. 9 (...);
 - aa) **wierzyciele należący do tej samej grupy dysponującej prawem głosu lub, w przypadku gdy na podstawie art. 9 ust. 2 akapit drugi wyodrębniono tylko jedną grupę, wierzyciele, których charakteryzuje dostateczna wspólnota interesów, są traktowani tak samo, proporcjonalnie do ich roszczenia;**

- ab) **o planie restrukturyzacji** poinformowano wszystkie (...) **zainteresowane strony zgodnie z prawem krajowym**;
- b) **w przypadku gdy istnieją wierzyciele wyrażający sprzeciw**, plan restrukturyzacji spełnia kryterium ochrony najlepszych interesów wierzycieli;
- c) **tam gdzie ma to zastosowanie**, wszelkie nowe finansowanie jest niezbędne do zrealizowania planu restrukturyzacji i nie stanowi niesprawiedliwego pokrzywdzenia interesów wierzycieli.

Zgodność z akapitem pierwszym lit. b) jest weryfikowana przez organ sądowy lub administracyjny tylko wówczas, gdy zostanie zakwestionowana.

- 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy sądowe lub administracyjne **miały prawo** odmówić zatwierdzenia planu restrukturyzacji w sytuacji, gdyby nie **stwarzał** on racjonalnych szans na zapobieżenie upadłości dłużnika **lub** zapewnienie rentowności przedsiębiorstwa.
- 4. (...)

Artykuł 11

Zatwierdzenie planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli

- 1. Państwa członkowskie zapewniają, aby plan restrukturyzacji, który nie został zaaprobowany przez **wszystkie grupy** zainteresowanych stron **dysponujące prawem głosu, jak przewiduje art. 9 ust. 4**, mógł zostać zatwierdzony przez organ sądowy lub administracyjny na wniosek dłużnika lub (...) za zgodą dłużnika, i mógł stać się wiążący dla (...) grup **dysponujących prawem głosu i** wyrażających sprzeciw, w przypadku gdy ten plan restrukturyzacji **spełnia co najmniej następujące warunki**:
 - a) **jest zgodny z art. 10 ust. 2**;
 - b) został zaaprobowany przez **wymagane grupy zainteresowanych stron dysponujące prawem głosu, zgodnie z ust. 2**;

- c) odpowiada kryterium uczciwości zgodnie z ust. 2a;
- d) żadna z grup zainteresowanych stron nie może w myśl planu restrukturyzacji otrzymać lub zachować więcej niż pełnej kwoty swoich roszczeń lub udziałów.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego państwa członkowskie mogą ograniczyć wymóg dotyczący zgody dłużnika do przypadków, w których dłużnikami są MŚP.

2. Aby plan restrukturyzacji można było uznać za zatwierdzony, państwa członkowskie wymagają, by został on zaaprobowany przez:

- a) co najmniej jedną grupę zainteresowanych stron dysponującą prawem głosu lub, o ile tak przewidziano w prawie krajowym, jedną z grup, które doznały uszczerbku, inną niż grupa udziałowców lub dowolna inna grupa, która na podstawie wyceny dłużnika jako przedsiębiorstwa kontynuującego działalność nie otrzymałaby żadnych płatności ani nie zachowałaby żadnych udziałów, lub, o ile tak przewidziano w prawie krajowym, można racjonalnie zakładać, że nie otrzymałaby żadnych płatności ani nie zachowałaby żadnych udziałów, gdyby zastosowano normalną kolejność zaspokajania w postępowaniu likwidacyjnym na mocy prawa krajowego; albo
- b) większość grup zainteresowanych stron dysponujących prawem głosu, pod warunkiem że co najmniej jedna z tych grup to grupa wierzycieli zabezpieczonych lub grupa uprzywilejowana w stosunku do grupy zwykłych wierzycieli niezabezpieczonych.

Państwa członkowskie mogą wprowadzić do prawa krajowego oba warianty.

Państwa członkowskie mogą zwiększyć minimalną liczbę (...) grup zainteresowanych stron lub, o ile tak przewidziano w prawie krajowym, stron, które doznały uszczerbku i których zgoda jest wymagana do zaaprobowania planu zgodnie z lit. a) niniejszego ustępu.

- 2a. Państwa członkowskie określają kryterium uczciwości, wprowadzając wymóg, by:
- a) wyrażająca sprzeciw grupa zainteresowanych wierzycieli dysponująca prawem głosu została w pełni zaspokojona w drodze zastosowania tych samych lub równoważnych środków, jeśli mniej uprzywilejowana grupa ma otrzymać jakąkolwiek płatność lub zachować jakiekolwiek udziały na podstawie planu restrukturyzacji; albo
 - b) wyrażające sprzeciw grupy zainteresowanych wierzycieli dysponujące prawem głosu były traktowane co najmniej równie korzystnie jak każda inna grupa o takim samym stopniu uprzywilejowania i bardziej korzystnie niż jakakolwiek inna grupa o niższym stopniu uprzywilejowania.

Państwa członkowskie mogą utrzymać lub wprowadzić przepisy stanowiące odstępstwo od ust. 2a lit. a), w przypadku gdy jest to konieczne do osiągnięcia celów planu restrukturyzacji i gdy plan ten nie powoduje niesprawiedliwego pokrzywdzenia praw lub interesów żadnej z zainteresowanych stron.

- 2b. Art. 10 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 12

Udziałowcy

1. W przypadku gdy państwa członkowskie wyłączają udziałowców z zakresu stosowania art. 9–11, zapewniają w inny sposób, aby (...) ci udziałowcy (...) nie utrudniali bezzasadnie przyjęcia, zatwierdzenia ani realizacji planu restrukturyzacji (...).

Państwa członkowskie mogą dostosować definicję pojęcia bezzasadnego utrudniania, o którym mowa w ust. 1, by uwzględnić to, czy dłużnik jest MŚP czy dużym przedsiębiorstwem, proponowane środki restrukturyzacyjne mające wpływ na prawa udziałowców, rodzaj udziałowca, to, czy dłużnik jest osobą prawną czy fizyczną, lub czy wspólnicy w spółce mają ograniczoną czy nieograniczoną odpowiedzialność.

2. (...)

Rozdział 3

Plany restrukturyzacji

Artykuł 13

Wycena przez organ sądowy lub administracyjny

1. (...) Organ sądowy lub administracyjny **podejmuje decyzję w sprawie wyceny (...)** na podstawie domniemanego naruszenia:
 - a) kryterium ochrony najlepszych interesów wierzycieli **na mocy art. 2 ust. 1 pkt 9; albo**
 - b) **warunków zatwierdzenia planu restrukturyzacji wbrew sprzeciwowi grupy wierzycieli na mocy art. 11 ust. 2 lit. a),**
tylko wtedy, gdy plan restrukturyzacji został zakwestionowany przez wyrażającą sprzeciw zainteresowaną stronę.
2. (...)
3. Państwa członkowskie zapewniają, **by do celów podjęcia decyzji o wycenie zgodnie z ust. 1 organy sądowe lub administracyjne mogły powołać lub wysłuchać opinii ekspertów o odpowiednich kwalifikacjach (...).**
4. **Do celów ust. 1 państwa członkowskie zapewniają, by (...) wyrażająca sprzeciw zainteresowana strona mogła wnieść skargę do organu sądowego lub administracyjnego odpowiedzialnego za zatwierdzenie planu restrukturyzacji (...).**
Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że taka skarga może być wnoszona w ramach odwołania od decyzji w sprawie zatwierdzenia planu restrukturyzacji.

Artykuł 14

Skutki planów restrukturyzacji

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby plany restrukturyzacji zatwierdzone przez organ sądowy lub administracyjny były wiążące dla **wszystkich zainteresowanych stron**.
2. **Państwa członkowskie zapewniają, by plan restrukturyzacji nie miał wpływu na wierzycieli nieuczestniczących w jego przyjęciu zgodnie z prawem krajowym.**

Artykuł 15

Odwolania

1. Państwa członkowskie zapewniają, by **każde odwołanie przewidziane na mocy prawa krajowego od decyzji w sprawie zatwierdzenia lub odrzucenia** planu restrukturyzacji wydanej przez organ sądowy **było wnoszone** do sądu wyższej instancji.

Państwa członkowskie zapewniają, by odwołanie od decyzji w sprawie zatwierdzenia lub odrzucenia planu restrukturyzacji wydanej przez organ administracyjny **było wnoszone** do organu sądowego.

2. (...)
3. Odwołanie od decyzji zatwierdzającej plan restrukturyzacji nie powoduje zawieszenia wykonania tego planu.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego państwa członkowskie mogą przewidzieć, że organy sądowe mogą zawiesić wykonanie planu restrukturyzacyjnego lub jego części, w przypadku gdy jest to konieczne i właściwe dla zabezpieczenia interesów danej strony.

4. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku pozytywnego rozpatrzenia odwołania wniesionego na podstawie ust. 3 organ sądowy mógł:
- a) uchylić plan restrukturyzacji; albo
 - b) **zmienić, o ile tak przewidziano w prawie krajowym, i zatwierdzić plan restrukturyzacji (...).**

Państwa członkowskie mogą przewidzieć, by w przypadku gdy dany plan zostanie zatwierdzony na mocy akapitu pierwszego lit. b), przyznawano odszkodowanie stronie, która poniosła straty pieniężne i której odwołanie zostało rozpatrzone pozytywnie.

ROZDZIAŁ 4

Ochrona nowego finansowania, finansowania przejściowego i innych transakcji związanych z restrukturyzacją

Artykuł 16

Ochrona nowego finansowania i finansowania przejściowego

1. Państwa członkowskie zapewniają należytą ochronę (...) nowego finansowania i finansowania przejściowego (...). **Jako minimum, w przypadku jakiegokolwiek późniejszego postępowania upadłościowego dłużnika**
- a) nowe **finansowanie** i finansowanie przejściowe nie może być uznane za nieważne, podlegające unieważnieniu lub niewykonalne, i
 - b) **podmioty zapewniające takie finansowanie (...) nie ponoszą odpowiedzialności cywilnej, administracyjnej lub karnej**
- jedynie z tego powodu, że finansowanie takie wiąże się z pokrzywdzeniem ogółu wierzycieli. (...)**

- 1a. Państwa członkowskie mogą ograniczyć zakres stosowania ust. 1 względem nowego finansowania i finansowania przejściowego do przypadków, w których plan został zatwierdzony przez organ sądowy lub administracyjny lub finansowanie przejściowe było przedmiotem kontroli *ex ante*.
- 1b. Państwa członkowskie mogą wyłączyć ze stosowania ust. 1 finansowanie przejściowe, które zostało przyznane po tym, jak dłużnik stał się niezdolny do spłacania swoich długów w terminie ich wymagalności.
2. Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że w przypadku jakiegokolwiek późniejszego postępowania upadłościowego dłużnika zapewniający nowe finansowanie lub finansowanie przejściowe (...) są uprawnieni do otrzymania płatności z pierwszeństwem wobec innych wierzycieli, których roszczenia (...) byłyby w przeciwnym razie tak samo lub bardziej uprzywilejowane.
3. (...)

Artykuł 17

Ochrona innych transakcji związanych z restrukturyzacją

1. **Bez uszczerbku dla art. 16** państwa członkowskie zapewniają, aby w **przypadku jakiegokolwiek późniejszego postępowania upadłościowego dłużnika** transakcje, **które są zasadne i niezwłocznie konieczne do** negocjowania planu restrukturyzacji (...), nie mogły zostać uznane za nieważne, podlegające unieważnieniu lub niewykonalne **jedynie z tego powodu, że takich transakcji dokonano z** pokrzywdzeniem ogółu wierzycieli (...).
- 1a. Państwa członkowskie mogą ograniczyć zakres stosowania ust. 1 do przypadków, w których plan został zatwierdzony przez organ sądowy lub administracyjny lub transakcje były przedmiotem kontroli *ex ante*.
- 1b. Państwa członkowskie mogą wyłączyć ze stosowania ust. 1 transakcje, które zostały zawarte po tym, jak dłużnik stał się niezdolny do spłacania swoich długów w terminie ich wymagalności.

2. Transakcje (...), o których mowa w ust. 1, obejmują **co najmniej**:
- a) zapłatę (...) honorariów i kosztów z tytułu negocjowania, przyjęcia **lub** zatwierdzenia (...) planu restrukturyzacji;
 - b) zapłatę (...) honorariów i kosztów z tytułu profesjonalnego doradztwa **ściśle** związanego z (...) restrukturyzacją; **oraz**
 - c) (...)
 - d) wszelkie (...) płatności i wypłaty dokonane w ramach prowadzenia zwykłej działalności gospodarczej, **inne niż płatności wymienione w lit. a) i b).**
 - e) (...)
3. (...)
4. **Bez uszczerbku dla art. 16** państwa członkowskie zapewniają, aby w **przypadku jakiegokolwiek późniejszego postępowania upadłościowego dłużnika** wszelkie transakcje (...), **które są zasadne i niezwłocznie konieczne do** realizacji planu restrukturyzacji i **dokonywane zgodnie z** planem restrukturyzacji zatwierdzonym przez organ sądowy lub administracyjny (...), nie mogły zostać uznane za nieważne, podlegające unieważnieniu lub niewykonalnej **tylko z tego powodu, że takich transakcji dokonano z pokrzywdzeniem ogółu wierzycieli (...).**

ROZDZIAŁ 5

Obowiązki kadry kierowniczej w przypadku gdy zachodzi prawdopodobieństwo upadłości

Artykuł 18

(...)

TYTUŁ III

(...) Umorzenie długów i zakaz prowadzenia działalności

Artykuł 19

Dostęp do umorzenia długów

1. Państwa członkowskie zapewniają, by **niewypłacalni przedsiębiorcy mieli dostęp do co najmniej jednego rodzaju postępowania, które może prowadzić do całkowitego umorzenia długów** zgodnie z niniejszą dyrektywą.

Państwa członkowskie mogą wymagać zaprzestania prowadzenia działalności handlowej, gospodarczej, rzemieślniczej lub zawodowej, której dotyczą długi.

2. Państwa członkowskie, w których warunkiem całkowitego umorzenia długów jest częściowa spłata długu przez przedsiębiorcę, zapewniają, by obowiązek spłaty związany z tym warunkiem był uzależniony od indywidualnej sytuacji przedsiębiorcy, a **zwłaszcza** by był proporcjonalny do **podlegającego zajęciu** lub pozostającego do dyspozycji dochodu **oraz majątku** przedsiębiorcy w okresie umorzenia długów i **uwzględniał słusne interesy wierzycieli.**

Artykuł 20

Okres umorzenia długów

1. **Państwa członkowskie zapewniają, by okres, po którego upływie niewypłacalni przedsiębiorcy mogą uzyskać całkowite umorzenie długów, nie był dłuższy niż trzy lata, licząc najpóźniej od daty któregokolwiek z następujących zdarzeń:**
 - a) **w przypadku postępowania obejmującego plan spłaty wierzycieli – od decyzji organu sądowego lub administracyjnego zatwierdzającej plan lub od rozpoczęcia realizacji (...) planu(...); albo**

- b) **w przypadku każdego innego postępowania – od decyzji organu sądowego lub administracyjnego (...) w sprawie wszczęcia (...) postępowania lub od momentu ustanowienia masy upadłościowej.**
2. Państwa członkowskie zapewniają, by (...) **niewypłacalni przedsiębiorcy, którzy wywiązali się ze swoich obowiązków, w przypadku gdy w prawie krajowym istnieją takie obowiązki, uzyskali umorzenie swoich długów wraz z upływem okresu umorzenia długów bez konieczności składania wniosku do organu sądowego lub administracyjnego o wszczęcie dodatkowego postępowania innego niż te, o których mowa w ust. 1.**
- Bez uszczerbku dla akapitu pierwszego państwa członkowskie mogą utrzymać lub wprowadzić przepisy umożliwiające organowi sądowemu lub administracyjnemu weryfikację, z urzędu lub na wniosek osoby mającej w tym uzasadniony interes, czy przedsiębiorca wywiązał się z obowiązków niezbędnych do uzyskania umorzenia długów.**
- 2a. Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że całkowite umorzenie długów nie może niekorzystnie wpływać na kontynuowanie postępowania upadłościowego zakładającego upłynnienie i podział majątku przedsiębiorcy wchodzącego w skład masy upadłościowej na dzień, o którym mowa w ust. 2 akapit pierwszy.

Artykuł 21

Okres zakazu prowadzenia działalności

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku, gdy **niewypłacalny** przedsiębiorca uzyskał umorzenie długów zgodnie z niniejszą dyrektywą, wszelkie zakazy podejmowania lub prowadzenia działalności handlowej, gospodarczej, rzemieślniczej lub zawodowej, **wynikające jedynie z faktu, że przedsiębiorca jest niewypłacalny**, przestały być skuteczne najpóźniej z końcem okresu umorzenia długów. (...)

- 1a. Państwa członkowskie zapewniają, by z upływem okresu umorzenia długów zakazy, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przestały być skuteczne bez konieczności składania wniosku do organu sądowego lub administracyjnego o wszczęcie dodatkowego postępowania innego niż te, o których mowa w art. 20 ust. 1.

Artykuł 22

Odstępstwa

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 19–21 państwa członkowskie mogą utrzymać lub wprowadzić przepisy **zakazujące dostępu do umorzenia długów lub ograniczające lub cofające** taki dostęp lub przepisy przewidujące dłuższe okresy na potrzeby uzyskania całkowitego umorzenia **długów** lub dłuższe okresy zakazu prowadzenia działalności, gdy zachodzą pewne ściśle określone okoliczności i gdy takie **odstępstwa są należycie** uzasadnione (...), **na przykład**:
- a) **w przypadku gdy zgodnie z prawem krajowym niewypłacalny przedsiębiorca działał względem wierzycieli lub innych zainteresowanych podmiotów nieuczciwie lub w złej wierze w momencie zaciągania zobowiązań, podczas trwania postępowania upadłościowego lub podczas spłacania długów;**
 - b) **w przypadku gdy niewypłacalny przedsiębiorca nie wywiązuje się z realizacji planu spłaty wierzycieli lub jakichkolwiek innych obowiązków prawnych mających na celu zabezpieczenie interesów wierzycieli, w tym z obowiązku przyniesienia wierzycielom maksymalnych zysków;**
 - ba) **w przypadku gdy niewypłacalny przedsiębiorca nie wywiązuje się z obowiązków w zakresie informacji lub współpracy wynikających z prawa krajowego;**
 - c) w przypadku niezgodnych z prawem **wniosków** o umorzenie długów;
 - d) w przypadku **nowego wniosku** o umorzenie długów (...) podczas pewnego okresu (...) **po tym, jak dany niewypłacalny przedsiębiorca uzyskał całkowite umorzenie długów lub po tym, jak odmówiono mu całkowitego umorzenia długów z powodu poważnego naruszenia obowiązków w zakresie informacji lub współpracy;**

- da) w przypadku gdy koszt postępowania prowadzącego do umorzenia długów nie jest pokrywany; lub
- db) w przypadku gdy odstępowanie jest niezbędne w celu zagwarantowania równowagi między prawami dłużnika a prawami wierzyciela lub wierzycieli.

2. Na zasadzie odstępowania od art. 20 państwa członkowskie mogą przewidzieć dłuższe okresy umorzenia długów w przypadku gdy:

- a) organ sądowy lub administracyjny zatwierdza lub zarządza środki ochronne w celu zabezpieczenia głównego lokalu zajmowanego przez niewypłacalnego przedsiębiorcę i, w stosownych przypadkach, jego rodzinę lub składników majątku niezbędnych do kontynuowania działalności handlowej, gospodarczej, rzemieślniczej lub zawodowej przedsiębiorcy; lub
- b) główny lokal zajmowany przez niewypłacalnego przedsiębiorcę nie został upłynniony.

3. Państwa członkowskie mogą wyłączyć określone kategorie długów, takie jak:

- e) długi zabezpieczone;
- f) długi będące wynikiem sankcji karnych **lub z nimi związane;**
- g) **długi będące wynikiem** odpowiedzialności wynikającej z popełnienia czynu niedozwolonego;
- h) **długi w zakresie zobowiązań alimentacyjnych wynikających ze stosunku rodzinnego, z pokrewieństwa, małżeństwa lub powinowactwa;**
- i) **długi powstałe po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania prowadzącego do umorzenia długów lub po wszczęciu takiego postępowania; oraz**
- j) **długi wynikające z obowiązku pokrycia kosztu postępowania prowadzącego do umorzenia długów,**

z umorzenia **długów** lub **ograniczyć dostęp do umorzenia długów, lub** ustanowić dłuższe okresy umorzenia długów, w przypadku gdy takie wyłączenia, **ograniczenia** lub dłuższe okresy są **należyście** uzasadnione (...).

4. Na zasadzie odstępstwa od art. 21 państwa członkowskie mogą przewidzieć dłuższe lub bezterminowe zakazy prowadzenia działalności, gdy **niewypłacalny** przedsiębiorca wykonuje zawód, który podlega szczególnym zasadom etyki **lub szczególnym zasadom dotyczącym reputacji lub wiedzy eksperckiej**, lub **gdy wykonuje zawód polegający na zajmowaniu się zarządzaniem majątkiem innych osób, lub gdy zamierza uzyskać dostęp do takiego zawodu.**
- 4a. **Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla przepisów krajowych dotyczących zakazu prowadzenia działalności wydanego przez organ sądowy lub administracyjny innego niż zakazy, o których mowa w art. 21.**

Artykuł 23

Łączenie postępowań dotyczących długów (...) przedsiębiorców

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku, gdy **niewypłacalni przedsiębiorcy mają (...)** długi powstałe w wyniku prowadzenia **przez nich** działalności handlowej, gospodarczej, rzemieślniczej lub zawodowej, a także długi (...), które nie powstały w toku tej działalności, wszystkie zobowiązania **umarzalne** były przedmiotem jednego postępowania na potrzeby uzyskania **całkowitego** umorzenia **długów**.
2. **Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 państwa członkowskie mogą przewidzieć**, że długi **niewypłacalnych przedsiębiorców powstałe w toku prowadzenia przez nich działalności handlowej, gospodarczej, rzemieślniczej lub zawodowej i długi, które nie powstały w toku tej działalności**, powinny być przedmiotem odrębnych postępowań, pod warunkiem że postępowania te mogą być koordynowane w celu uzyskania **całkowitego** umorzenia **długów** zgodnie z niniejszą dyrektywą.

TYTUŁ IV

Środki zwiększające skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów

Artykuł 24

Organy sądowe i administracyjne

Bez uszczerbku dla niezależności sądów i wszelkich różnic w organizacji sądownictwa w całej Unii, państwa członkowskie zapewniają, by:

- a) członkowie organów **sądowych** i administracyjnych prowadzący **postępowania dotyczące restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów** odbyli **odpowiednie** (...) szkolenia **i mieli wiedzę fachową potrzebną do** wykonywania ich obowiązków; **oraz**
- b) (...) **postępowania dotyczące restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów** były prowadzone w sprawny sposób (...).

Artykuł 25

(...)

Artykuł 26

*(...) Zarządcy w **postępowaniach dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów***

Państwa członkowskie zapewniają, aby:

- a) **zarządcy powoływani przez organ sądowy lub administracyjny w postępowaniach dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów („zarządcy”) odbyli odpowiednie (...) szkolenia i mieli wiedzę fachową potrzebną do wykonywania ich obowiązków;**
- b) (...) **warunki kwalifikowalności, jak również procedura powoływania, odwoływania i rezygnacji zarządców, (...) były jasne, przejrzyste i sprawiedliwe (...);**
- c) (...) **przy powoływaniu zarządcy (...) w konkretnej sprawie, w tym w sprawach z elementami transgranicznymi, należyte były brane pod uwagę doświadczenie i wiedza fachowa zarządcy, z uwzględnieniem specyfiki danej sprawy (...); oraz**
- d) **w celu uniknięcia konfliktu interesów – dłużnicy i wierzyciele mieli możliwość wniesienia sprzeciwu wobec wyboru lub powołania zarządcy albo możliwość wystąpienia o jego zmianę.**

2. (...)

3. (...)

4. (...)

Artykuł 27

Nadzór nad zarządcami i ich wynagrodzenie (...)

1. Państwa członkowskie ustanawiają odpowiednie **mechanizmy** nadzorcze i regulacyjne, które zapewnią **skuteczny nadzór** nad pracą zarządców (...), **tak aby ich usługi były świadczone w sposób skuteczny i kompetentny oraz – w odniesieniu do zaangażowanych stron – bezstronny i niezależny**. Mechanizmy te muszą również obejmować (...) skuteczne **środki zapewniające rozliczalność** zarządców, którzy nie dopełnili swoich obowiązków.
 - 1a. **Państwa członkowskie mogą zachęcać zarządców do opracowywania i przestrzegania kodeksów postępowania.**
2. Państwa członkowskie zapewniają, by **wynagrodzenie** zarządców (...) **było regulowane** przepisami, które **są spójne z celem zakładającym** (...) (...) sprawne prowadzenie postępowań. (...)

Państwa członkowskie zapewniają, by ustanowione zostały odpowiednie procedury (...) **umożliwiające rozstrzygnięcie** sporów dotyczących wynagrodzenia oraz by **rozstrzygnięcie tych sporów przebiegało w sprawny sposób**.

Artykuł 28

Korzystanie z elektronicznych środków komunikacji

1. Państwa członkowskie zapewniają, by w **postępowaniach dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów strony postępowania, zarządcy lub organ sądowy lub administracyjny** mieli możliwość **wykonania** w formie elektronicznej – w tym także w sytuacjach transgranicznych – **co najmniej następujących czynności**:
 - a) zgłaszanie wierzytelności;
 - b) **przedstawianie** planów restrukturyzacji lub planów spłat wierzycieli (...);
 - c) **powiadamianie** wierzycieli;
 - d) (...);
 - e) wnoszenie **skarg i odwołań**.

TYTUŁ V

Monitorowanie postępowań dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów

Artykuł 29

Zbieranie danych

1. (...) Państwa członkowskie **co roku, na poziomie krajowym, zbierają i agregują dane na temat postępowań dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów, w podziale na rodzaj postępowania, co najmniej w odniesieniu do następujących elementów:**
 - a) **liczba postępowań, o których przeprowadzenie wystąpiono lub które wszczęto, o ile takie wszczęcie przewidziano w prawie krajowym, które są jeszcze prowadzone lub które zostały zakończone (...);**
 - b) **średni czas trwania postępowań – od momentu przedłożenia wniosku lub od momentu wszczęcia postępowania, o ile takie wszczęcie przewidziano w prawie krajowym, do momentu zakończenia postępowania;**
 - c) **liczba postępowań innych niż postępowania wymienione w lit. ca), w podziale na (...) rodzaje wyników;**
 - ca) **liczba wniosków o postępowania restrukturyzacyjne uznanych za niedopuszczalne, odrzuconych lub wycofanych przed wszczęciem postępowania.**
 - d) (...)
 - e) (...)
 - f) (...)
 - g) (...)
- 1a. **Państwa członkowskie co roku, na poziomie krajowym, zbierają i agregują dane dotyczące liczby dłużników, którzy zostali objęci postępowaniami restrukturyzacyjnymi lub postępowaniami upadłościowymi i w przypadku których, w trzyletnim okresie poprzedzającym przedłożenie wniosku lub wszczęcie takich postępowań, o ile takie wszczęcie przewidziano w prawie krajowym, zatwierdzono plan restrukturyzacji w ramach wcześniejszego postępowania restrukturyzacyjnego przewidzianego w tytule II.**

- 1b.** Państwa członkowskie mogą co roku, na poziomie krajowym, zbierać i agregować dane dotyczące średniego kosztu każdego rodzaju postępowania, a także dane dotyczące średnich stóp odzysku w odniesieniu do wierzycieli zabezpieczonych i niezabezpieczonych, a w stosownych przypadkach – innych rodzajów wierzycieli, odrębnie.
2. Państwa członkowskie podają **dane**, o których mowa w ust. 1 lit. a)–c), oraz – w stosownych przypadkach i o ile są dostępne – **dane**, o których mowa w ust. 1b, w podziale na:
- a) wielkość przedsiębiorstw dłużników, **którzy nie są osobami fizycznymi (...)**;
 - b) to, czy dłużnicy, **którzy są objęci postępowaniami dotyczącymi restrukturyzacji lub upadłości**, są osobami fizycznymi czy osobami prawnymi; **oraz**
 - c) (...) to, czy postępowania **prowadzące do umorzenia długów** dotyczą tylko przedsiębiorców czy wszystkich osób fizycznych.
- 2a.** Państwa członkowskie mogą zbierać i agregować dane, o których mowa w ust. 1, 1a, 1b i 2, korzystając z techniki doboru próby, która zapewnia reprezentatywność próbek pod względem ich wielkości i różnorodności.
3. Państwa członkowskie **zbierają i agregują** dane, o których mowa w ust. 1, 1a, 2 i, w stosownych przypadkach, **ust. 1b**, za pełne lata kalendarzowe kończące się w dniu 31 grudnia każdego roku, począwszy od (...) pierwszego pełnego roku kalendarzowego następującego po [data (...) rozpoczęcia stosowania **aktów wykonawczych, o których mowa w ust. 4**]. **Dane te** przekazuje się Komisji za pomocą standardowego formularza przekazywania danych raz w roku, do dnia 31 **grudnia** roku kalendarzowego następującego po roku, za który zebrano dane.
4. Komisja określa wzór formularza przekazywania danych, o którym mowa w ust. 3 **niniejszego artykułu**, w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą **sprawdzającą**, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Artykuł 30

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

W przypadku gdy komitet nie wyda żadnej opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i stosuje się art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

TYTUŁ VI

Przepisy końcowe

Artykuł 31

Związki z innymi aktami ustawodawczymi i instrumentami międzynarodowymi

1. **Następujące akty ustawodawcze są nadrzędne względem przepisów niniejszej dyrektywy:**
 - a) dyrektywa 98/26/WE (...) ²⁰;
 - b) dyrektywa 2002/47/WE (...) ²¹; oraz
 - c) rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (...) ²²;

²⁰ Dyrektywa 98/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie zamknięcia rozliczeń w systemach płatności i rozrachunku papierów wartościowych (Dz.U. L 166 z 11.6.1998, s. 45).

²¹ Dyrektywa 2002/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych (Dz.U. L 168 z 27.6.2002, s. 43).

²² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (Dz.U. L 201 z 27.7.2012, s. 1).

- 1a. **Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla wymogów ochronnych dotyczących środków pieniężnych, nałożonych na instytucje płatnicze dyrektywą (UE) 2015/2366 w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego i na instytucje pieniądza elektronicznego na mocy dyrektywy 2009/110/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością.**
2. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla praw pracowniczych gwarantowanych przez dyrektywy 98/59/WE, 2001/23/WE, 2002/14/WE, 2008/94/WE i 2009/38/WE.
- 2a. **Tytuł II niniejszej dyrektywy pozostaje bez uszczerbku dla stosowania Konwencji o zabezpieczeniach międzynarodowych na wyposażeniu ruchomym i Protokołu do tej konwencji dotyczącego zagadnień właściwych dla sprzętu lotniczego, których to aktów niektóre państwa członkowskie są stronami w momencie przyjęcia niniejszej dyrektywy.**

Artykuł 32

Zmiana w dyrektywie (UE) 2017/1132

W art. 84 dyrektywy (UE) 2017/1132²³ dodaje się następujący ustęp 4:

„4. Państwa członkowskie odstępują od stosowania art. 58 ust. 1, art. 68, 72, 73, 74, art. 79 ust. 1 lit. b), art. 80 ust. 1 i art. 81 w zakresie i przez okres, w jakim odstępstwa takie są niezbędne do ustanowienia ram restrukturyzacji zapobiegawczej przewidzianych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady [.../...]”*

²³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (Dz.U. 169 z 30.6.2017, s. 46).

Niniejszy przepis pozostaje bez uszczerbku dla zasady równego traktowania udziałowców.

* Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, w sprawie umorzenia długów i zakazu prowadzenia działalności i w sprawie środków zwiększających skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, upadłości i umorzenia długów oraz zmieniająca dyrektywę (UE) 2017/1132. (Dz.U. ...).

Artykuł 33

Klauzula przeglądowa

Nie później niż [5 lat od dnia rozpoczęcia stosowania środków wykonawczych], a następnie co 7 lat, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszej dyrektywy, w tym ewentualnej potrzeby rozważenia dodatkowych środków mających na celu konsolidację i wzmocnienie ram prawnych w zakresie **postępowań dotyczących** restrukturyzacji, upadłości i **umorzenia długów** (...).

Artykuł 34

Wdrożenie

1. Państwa członkowskie przyjmują i publikują, najpóźniej do dnia [3 lata po wejściu w życie niniejszej dyrektywy] r., przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy, z wyjątkiem przepisów niezbędnych do wykonania art. 28 lit. a), b) i c), które są przyjmowane i publikowane nie później niż do dnia [5 lat po wejściu w życie niniejszej dyrektywy], oraz przepisów niezbędnych do wykonania art. 28 lit. e), które są przyjmowane i publikowane nie później niż do dnia [7 lat po wejściu w życie niniejszej dyrektywy]. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

Państwa członkowskie stosują przepisy **ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy** od dnia [3 lata po wejściu w życie niniejszej dyrektywy] r., z wyjątkiem przepisów niezbędnych do wykonania **art. 28 lit. a), b) i c)**, które stosuje się od dnia [5 lat po wejściu w życie niniejszej dyrektywy], oraz przepisów niezbędnych do wykonania **art. 28 lit. e)**, które stosuje się od dnia [7 lat po wejściu w życie niniejszej dyrektywy]. (...)

Środki przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 35

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 36

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodniczący

Przewodniczący